

گزارش نهایی

پروژه همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار

۹۶-۹۷

طرح ایجاد و راه اندازی معیشت های مکمل و جایگزین کشاورزی

(ارومیه، روستای صفرقلی خان)

شهریور ۹۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چکیده

طرح حاضر از نوع پروژه های پایلوت استانی و از طرح های مکمل پروژه "همکاری در احیای دریاچه ارومیه با الگوسازی مشارکت جوامع محلی و استقرار کشاورزی پایدار" و با هدف ترویج و راه اندازی معیشت های مکمل و جایگزین کشاورزی، می باشد که در روستای صفرقلی خان از روستاهای توابع شهرستان ارومیه، اجرا شده است. برای مطالعات اولیه از روش های جمع آوری داده ها با استفاده از روش های ارزیابی مشارکتی (PRA) از جمله مصاحبه های نیمه ساختاریافته، تشکیل گروه های متمرکز، مشاهده مشارکتی، ترسیم نقشه های منابع و اجتماعی، جمع آوری کارت و ... استفاده شده است. در این پروژه سعی بر این بوده که با رویکرد مشارکتی و با ارتقای سطح آگاهی و مهارت ها، اقدام به بهبود چرخه معیشت اهالی و کمک به کاهش فشار از منابع روستای مورد هدف شود و با بستر سازی ایجاد شیوه های معیشتی سازگار با محیط زیست، اهالی را تشویق نمود تا از توسعه بی رویه و بیشتر کشاورزی در حوزه آبریز دریاچه ارومیه، منصرف شوند. از این رو پس از مطالعات اولیه و بستر سازی از طریق پروژه های پیشین انجام شده در روستای مذکور از جمله پروژه های با محوریت موضوع "کشاورزی پایدار" و "صندوق اعتبارات خرد زنان"، گروه های معیشتی بیشتر به صورت گروه های خانوادگی تشکیل شدند. همچنین به دلیل فعالیت زنان روستا از سال گذشته در قالب پروژه زنان، منابع مالی اولیه جهت شروع فعالیت های کوچک معیشتی جدید کم آب بر، با تصمیم اهالی، از منبع وام دهی صندوق اعتبارات خرد تشکیل شده توسط زنان روستا، تأمین شد. از نمونه معیشت های مکمل و جایگزین ایجاد شده در روستای صفر قلی خان می توان به ایجاد واحدهای پرورش ماکیان (مرغ بومی و بوقلمون)، واحد فروش و فرآوری محصولات تولیدی روستا از جمله محصولات لبنی و تولیدات واحدهای مرغ بومی (تخم مرغ)، پرورش گل های زینتی با مصرف آب کم، اشاره نمود. همچنین چندین مورد از معیشت های جایگزین در مرحله پیگیری تأمین مالی و آماده سازی مکان ایجاد آن معیشت هستند. از جمله این موارد می توان ایجاد کارگاه صنایع تبدیلی و بسته بندی چیپس میوه و خشکبار توسط تعاونی تولیدی و خدماتی ثبت شده یکی از گروه های معیشتی روستای هدف در طی پیشبرد مراحل اجرایی طرح، واحد تولید ورمی کمپوست و قارچ خوراکی و واحد تولیدی عسل و پرورش زنبور عسل را نام برد.

فهرست

۸- کلیات	۸
۱-۱ پیشگفتار	۸
۱-۲ بیان هدفها و گامهای اجرایی مرتبط	۹
۱-۳ مفاهیم	۹
۱-۴ روش کار	۱۰
۲. گام های اجرایی	۱۱
گام ۱: انتخاب روستا و برگزاری نشست مذاکراتی اولیه	۱۱
گام ۲: تدوین برنامه کار	۱۲
گام ۳: ایجاد کارگروه های محلی برای هر گزینه ی معیشتی	۱۲
گام ۴: آموزش مهارت های لازم جدید مانند فعالیت گروهی / مدیریت مشارکتی یا راه اندازی کسب و کارهای سودآور سازگار با امکانات منابع آبی و مانند آن	۱۳
گام پنجم: برگزاری ورکش های کارگروه ها برای به اشتراک گذاری مهارت ها	۱۳
۳- مطالعات پایه	۱۳
۲-۱ وضعیت کلی روستای صفرقلی خان شهرستان ارومیه	۱۳
۲-۲ شیوه های معیشت رایج	۱۴
جدول ۱. مشخصات کلی روستای صفرقلی خان	۱۵
جدول ۲. اطلاعات خانواری (خانوارهای داوطلب و فعال در اجرای روند پروژه روستا) روستای صفرقلی خان (۱۳۹۷)	۱۵
جدول ۳. تعداد خانوار روستای صفرقلی	۱۸
۲-۳ وضعیت اجتماعی روستا	۱۸
۳- شناسایی و ارزیابی اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی معیشت های کنونی	۱۹
۳-۱ برگزاری جلسات عمومی در روستا، بیان اهداف طرح و ثبت نام علاقه مندان به همکاری در طرح	۱۹
۳-۲ شناسایی و تحلیل دست اندرکاران در سطح روستا	۲۱
۳-۳ شناسایی منابع درآمدی حال حاضر جامعه هدف با استفاده از روش های مصاحبه نیمه ساختاری	۲۲
۳-۴ چالش های مرحله ی آغازین و اقدامات انجام شده در جهت حل آنها	۲۴

- ۵-۳- دسته بندی و رتبه بندی معیشت های کنونی از بابت سازگاری و عدم سازگاری آن با مقتضیات اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی ۲۶
- ۴- شناسایی و ارزیابی اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی معیشت های مکمل یا جایگزین ۲۷
- ۴-۱- انتخاب گزینه های معیشت جایگزین با بهره گیری از روش های ارزیابی مشارکتی ۲۷
- ۴-۲- شناسایی مهارت ها و تجارب کاری مشارکت کنندگان ۲۹
- ۴-۳- تهیه فهرست مشاغل پیشنهادی در روستا به تفکیک گروه زنان و مردان ۳۰
- جدول ۴- جدول بررسی هزینه ها و درآمد مشاغل موجود در روستا و مشاغل پیشنهادی روستائیان ۳۱
- جدول ۶- لیست مشاغل توسعه یافته بعد از خشکسالی ۳۲
- ۴-۴- دسته بندی و رتبه بندی معیشت های پیشنهادی از بابت سازگاری با مقتضیات اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی ۳۲
- ۴-۵- انتخاب گزینه های معیشت جایگزین با بهره گیری از روش هایی مانند ماتریس های مقایسه ای ۳۴
- ۵- ایجاد کارگروه های محلی برای هر گزینه ی معیشتی ۳۷
- ۵-۱- جانمایی و ثبت خصوصیات منابع طبیعی و فنی موجود در روستا (از طریق رسم نقشه منابع و نقشه اجتماعی روستا) ۳۷
- ۵-۲- نام نویسی مشارکت کنندگان بر اساس علاقه به گزینه های معیشتی ۳۸
- ۵-۳- اطمینان از وجود عوامل تولید مورد نیاز برای راه اندازی و اجرای گزینه های معیشتی منتخب نزد مشارکت کنندگان ۴۰
- جدول ۷- لیست مشاغل پیشنهادی روستائیان ۴۱
- ۵-۴- تسهیل در تامین عوامل تولید در صورت فقدان آنها از طریق فراهم آوردن زمینه های مشارکت ارگان های مسئول و یا مراکز تامین تسهیلات مالی یا روستائیان ۴۲
- ۶- برگزاری دوره های آموزشی مهارت های لازم جدید برای ایجاد معیشت های پیشنهادی مشارکت کنندگان ۴۳
- ۶-۱- بررسی نیازهای آموزشی و ظرفیت سازی- توانمندسازی جامعه روستایی و برگزاری دوره های آموزشی ۴۳
- ۶-۱-۱- کارگاه آموزشی پرورش زنبور عسل ۴۶
- ۷- اقدامات لازم جهت تشکیل صندوق پس انداز ۴۷
- ۸- تهیه و تدوین طرح های مشارکتی کسب و کار ۵۱
- ۸-۱- بازدید از محل اجرای طرح گروه های گیرنده وام ۵۲
- ۹- پیگیری طرح های معیشتی قابل اجرا در روستا ۵۴

- 7

۱- کلیات

۱-۱ پیش گفتار

خشک شدن دریاچه ارومیه به عنوان یکی از بحرانی ترین مسئله های زیست محیطی کشور در دهه های اخیر محسوب می شود. دلایل بسیاری برای خشک شدن دریاچه ارومیه ذکر شده که از مهم ترین آنها می توان به خشکسالی و مصرف بی رویه منابع آبی حوضه آبریز دریاچه، اشاره نمود. بخش کشاورزی با مصرف حدودی ۹۰ درصد از آب های شیرین به عنوان عمده ترین مصرف کننده منابع آبی کشور مطرح می شود. از این رو با مدیریت مصارف آب کشاورزی، می توان گام بزرگی در جهت احیای دریاچه برداشت.

احیای دریاچه بدون تلاش همگانی امری دست نیافتنی به نظر می رسد. بنابراین مشارکت جوامع محلی به عنوان یکی از بخش های مهم در این فرآیند باید مورد توجه قرار گیرد که این امر نیز تنها با توجه به ابعاد مختلف اجتماعی و اقتصادی مشارکت جوامع محلی مانند مدیریت صحیح منابع آب و الگوهای معیشتی مؤثر خواهد بود.

در حال حاضر معیشت بهره برداران روستاهای اطراف حوضه آبریز دریاچه ارومیه به کشاورزی و استفاده از منابع آبی وابستگی زیادی دارد. در حالی که استعداد های بالقوه دیگری در روستاها وجود دارد که به درستی شناسایی نشده و یا مورد بهره برداری قرار نمی گیرد. از مهم ترین دلایل این مسئله می توان ضعف دانش و آگاهی بهره برداران و کمبود خدمات ترویجی معیشت های پایدار روستایی و جایگزین یا مکمل کشاورزی اشاره نمود. بنابراین با تقویت دانش و مهارت بهره برداران از طریق برنامه های ترویجی معیشت های پایدار و جایگزین کشاورزی و سیاست های دیگر می توان انتظار داشت که در آینده از فشار بر منابع طبیعی به ویژه منابع آبی کاسته شده و از سایر سرمایه ها و استعداد ها نیز بهره برداری درستی به عمل آید.

روستای صفرقلی خان از روستاهای دهستان باش قلعه شهرستان ارومیه، روستای مورد پژوهش در گزارش حاضر می باشد. روستای مذکور از روستاهای پیرامونی منتخب اجرای طرح "مشارکت در اجرای کشاورزی پایدار با الگوسازی مشارکت جوامع محلی با استقرار کشاورزی پایدار" در سال ۹۴، طرح "راه اندازی صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی" در سال ۹۵ بوده و با پیشینه و بستر سازی انجام شده از طریق طرح های ذکر شده، به عنوان روستای هدف پروژه "ترویج و ایجاد معیشت های مکمل یا جایگزین کشاورزی" در سال ۹۵ نیز انتخاب شد.

در گزارش حاضر پس از بیان کلیات، اهداف، ضرورت اجرای طرح و معرفی محدوده اجرایی، انجام بررسی شیوه های معیشت کنونی در روستای پابلوت و ارزیابی اجتماعی و اقتصادی و زیست محیطی شیوه های معیشتی پیشنهادی، روند اجرای معیشت های پیشنهادی، کارگاه های توان افزایی، تسهیل در تأمین عوامل تولید، شرح داده می شود. در نهایت نیز به بیان دستاوردها و درس آموخته ها و بیان روش اجرایی معیشت در روستای هدف اشاره خواهد شد.

۱-۲ بیان هدف ها و گام های اجرایی مرتبط

۱-۲-۱-هدف کلی

"ترویج و زمینه سازی ایجاد مشاغل جایگزین کشاورزی با ارتقاء دانش و بینش جوامع محلی در راستای احیای دریاچه ارومیه و حفاظت محیط زیست و منابع طبیعی با استفاده از راهبرد معیشت پایدار در حاشیه دریاچه"

۱-۲-۲-اهداف عملیاتی

- ۱- شناسایی و ارزیابی اجتماعی و اقتصادی و زیست محیطی معیشت های کنونی
- ۲- شناسایی و ارزیابی اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی معیشت های جایگزین
- ۳- بررسی و هماهنگ نمودن کارگروه های محلی تشکیل شده برای صندوق خرد زنان (ایجاد شده در پروژه "ایجاد و راه اندازی صندوق های خرد زنان روستایی" ۹۵-۹۶) با کارگروه های تشکیل شده برای گزینه های معیشت و مرتبط نمودن آنها با هم.
- ۴- تسهیل در تأمین عوامل تولید در صورت فقدان از طریق فراهم آوردن زمینه ی مشارکت ارگان های مسئول و یا مراکز تأمین تسهیلات مالی با روستاییان
- ۵- توانمندسازی جامعه محلی از طریق ایجاد بستری مناسب برای مشارکت جمعی
- ۶- ارتقاء مهارت های فردی و اجتماعی جوامع محلی از طریق برنامه های آموزشی
- ۷- تواناسازی ساکنین روستایی در انجام کارگروهی
- ۸- برنامه ریزی جهت اجرای پروژه های دوستدار محیط زیست که مبتنی بر ظرفیت و امکانات و شرایط منطقه باشد.

۱-۳- مفاهیم

۱- معیشت :

به مفهوم تفکر در مورد دسترسی به دارایی ها و مدیریت برای نگهداری آنها است. معیشت به معنی زندگی و زنده بودن نیاز است. اساس توسعه انسانی و توسعه اقتصادی بر معیشت استوار است. معیشت چیزی بیشتر از شغل است که شامل همه کارهایی که افراد انجام می دهند تا گذران زندگی کنند، می باشد.

۲- معیشت پایدار:

تأمین معیشت پایدار به عنوان گزینه های معیشتی شامل محیط زیست امن، اقتصاد کارآمد، داشتن عدالت اجتماعی تعریف شده است. شاخص معیشت پایدار روستایی شامل:

- ۱-۲- شاخص زیست محیطی: شامل متغیرهای پوشش گیاهی، خاک و پارامترهای کیفیت آب، آلودگی هوا، تخلیه آب های زیر زمینی و غیره می باشد.

۲-۲- شاخص بهره وری اقتصادی : شامل متغیرهایی از قبیل بهره وری زمین، بهره وری نیروی کار، مازاد عرضه و بازار، نسبت ورودی و غیره می باشد.

۲-۳- شاخص عدالت اجتماعی : شامل متغیرهایی مانند توزیع عادلانه زمین، دارایی و درآمد، تعداد افراد بالای خط فقر، سواد زنان و غیره می باشد.

۳- معیشت جایگزین :

منظور از معیشت جایگزین ، فعالیتهای درآمدزایی است که پتانسیل جایگزین شدن با مشاغل ناسازگار با محیط زیست را دارند.

۴- جامعه ی هدف:

افراد (زنان و مردان) ساکن روستای مورد نظر که از نظر مشارکت در فعالیتهای سازمانی مشترک داوطلب بوده و دارای روحیه مشارکتی و سازندگی بالا باشند، در این طرح به عنوان جامعه هدف در نظر گرفته می شوند.

۴-۱- روش کار

به منظور توسعه معیشت های جایگزین پایدار باید فضایی در جامعه ایجاد شود که حامی نوآوری باشد. بدین منظور مهارت های اعضای جامعه در مدیریت سرمایه و نیروی کار مورد هدف قرار می گیرد. رویکردی که برای حمایت از معیشت های جایگزین باید اتخاذ شود " قراردادن بهره برداران در مرکز فعالیت " است. بهره برداران آگاه ترین افراد به شرایط خود هستند. هرچند ممکن است توانایی برقراری ارتباط بین علت ها و معلول ها را به خوبی یک تحصیل کرده دانشگاهی نداشته باشند و تصمیمات اتخاذ شده توسط آنها از دیدگاه کارشناسان اشتباه باشد ولی رویکرد ظرفیت سازی پیشنهاد می کند تا مسئولیت تصمیم گیری به منفعت بران نهایی هر سیاست محول گردد. لذا باید فضایی ایجاد شود تا جامعه محلی با به اشتراک گذاشتن دانسته های خود و تحلیل داده ها به صورت جمعی به راهکارهایی متناسب با خصوصیات فرهنگی و منابع در دسترس خود در زمینه توسعه زمینه های درآمدزا برسند. هم افزایی دیدگاه ها طی گردهمایی ها بهره برداران موجب کاهش ضریب اشتباه تصمیمات اتخاذ شده می شود.

دخالت های اجتماع محوری که می توان در ایجاد معیشت های جایگزین در جامعه اجرا کرد در سه گروه کلی: بهبود زیرساخت ها، آموزش مهارت ها و حمایت های مالی جای می گیرند. هرچند اعضاء جامعه در وهله اول کمک های مالی را درخواست خواهند کرد ولی تجربه ثابت کرده است که توانمندسازی مهارتی پیش نیاز آن می باشد. فرآیند یادگیری مهارت ها می تواند از دو راه صورت گیرد (۱) انتقال تجربه های مفید پیشین روستاییان به یکدیگر ، (۲) از طرف یک نهاد آموزش- گرجار از روستا به اهالی روستا.

در کل معیشت های پیشنهادی را می توان در سه گروه الف) «معیشت های مکمل کشاورزی» که کم آب خواه باشند، ب) معیشت های غیر کشاورزی، پ) معیشت های دوستدار با محیط سبز یا معیشت های سبز تقسیم کرد.

در روستای هدف پروژه، روستای صفر قلی خان، سعی بر این شد تا با رویکرد مشارکتی و قراردادادن بهره برداران در مرکز فعالیت ها، گام های عملیاتی طرح انجام شود. از جمله اقدامات اجتماع محور انجام شده توسط شرکت بستر سازی مناسب ایجاد معیشت های جایگزین در بنیاد اجتماعی جامعه محلی روستا بود.

۲. گام های اجرایی

گام ۱: انتخاب روستا و برگزاری نشست مذاکراتی اولیه

انتخاب روستا و گروه هدف

روستای مورد مطالعه در مرحله اول بر اساس مطالعه جغرافیایی و گروه هدف ، از بین ۶۹ روستای محل اجرای طرح "همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی با استقرار کشاورزی پایدار" انتخاب شده بود. در این مرحله تطبیق شرایط جغرافیایی منطقه گروه هدف با اهداف طرح ترویج معیشت های جایگزین، زمینه های طراحی و اجرای پروژه ها، منابع و پتانسیل های موجود در منطقه، توانایی ها، سطح آگاهی، میزان مشارکت و کارگروهی جامعه هدف مورد مطالعه قرار گرفته و بر اساس پیشینه بستر سازی طرح های مشابه در روستا و با توجه به اینکه نتایج این مطالعه در راستای اهداف برنامه های طرح مذکور بود، روستای صفر قلی خان به عنوان منطقه گروه هدف انتخاب شد. با توجه به فاکتورهای مشخص شده جهت انتخاب روستای مورد نظر و شناخت عمیق تر آن، به منظور شناسایی و ارزیابی اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی معیشت های کنونی اقداماتی به ترتیب زیر انجام شد:

- ۱- نشست با شورای اسلامی روستای منتخب و معرفی اهداف طرح
- ۲- برگزاری جلسه عمومی در روستا، بیان اهداف طرح و ثبت نام علاقه مندان به همکاری در طرح
- ۳- شناسایی منابع درآمدی حال حاضر جامعه هدف با استفاده از روش هایی مانند مصاحبه نیمه ساختاری
- ۴- دسته بندی و رتبه بندی معیشت های کنونی از بابت سازگاری آن با مقتضیات اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی

بر اساس تکنیک های مشارکتی (PRA) تیم تسهیلگری شرکت در منطقه حضور یافته و نشستی در جمع تحلیلگران محلی ترتیب دادند.

از جمله تکنیک های مشارکتی انجام شده برای این کار عبارتند از :

- تکنیک نقشه اجتماعی
- تکنیک رتبه بندی معیشتی
- تکنیک ماتریس زوجی
- تکنیک ماتریس مقایسه ای

گام ۲: تدوین برنامه کار

به منظور شناسایی و ارزیابی اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی معیشت های جایگزین، پس از اجرای گام اول اعضای تیم تسهیلگری در طی جلسه ای به بررسی و تحلیل نتایج نشست مذاکراتی پرداخته و بر اساس آن برنامه های لازم جهت ورود به جامعه محلی و توجیه جامعه هدف تدوین شد. این مراحل عبارتند از :

- ۱- شناسایی مهارت های (تجربه های کاری) مشارکت کنندگان
- ۲- انتخاب گزینه های معیشت جایگزین با بهره گیری از روش هایی مانند ماتریس های مقایسه ای (زوجی)
- ۳- ارزیابی معیشت های کنونی از بابت سازگاری آن با مقتضیات اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی

گام ۳: ایجاد کارگروه های محلی برای هر گزینه ی معیشتی

به منظور مشکل یابی و ارائه راه حل ها در جهت پیشبرد اهداف طرح، افراد داوطلب بر اساس توانایی ها و زمینه های مورد بررسی و عمل مشترک، گروه بندی شدند. همچنین با توجه به اینکه سال گذشته در این روستا طرح صندوق زنان روستایی اجرا شده و با محیط روستا آشنایی وجود داشت، مدیریت و نظارت بر منابع تولید، آموزش ها، ایجاد درآمد منسجم تر و بر اساس اصول مشترک حاکم بر هر گروه انجام شد. ترتیب مراحل به شرح ذیل می باشد:

۱. جانمایی و ثبت خصوصیات منابع طبیعی و فنی موجود در روستا از طریق روش هایی مانند ترسیم نقشه ی منابع و نقشه ی اجتماعی
۲. نام نویسی مشارکت کنندگان بر اساس علاقه به گزینه معیشتی
۳. اطمینان از وجود عوامل تولید مورد نیاز برای راه اندازی و اجرای گزینه های معیشتی منتخب نزد مشارکت کنندگان

گام ۴ : آموزش مهارت های لازم جدید مانند فعالیت گروهی / مدیریت مشارکتی یا راه اندازی کسب و کارهای سودآور سازگار با امکانات منابع آبی و مانند آن

آموزش به عنوان مکمل انواع مختلفی تقسیم می شود. در واحدهای کسب و کارهای معیشت جایگزین آموزش حرفه ای بر اساس پتانسیل های موجود در گروه ها، جهت فراگیری کسب و کارهای با نیاز مالی کم و زود بازده که بیشتر با هدف کاهش فشار بر منابع آبی و زیست محیطی انجام می شود، کارگاه های آموزشی برگزار شد. کلاس های آموزشی بر حسب علاقه کارگروه های تعیین شده و پس از تحلیل جمعی آن بر اساس سازگاری با محیط زیست و مطابقت با اهداف طرح و با کمک اعضای گروه و با استفاده از تکنیک های ارزیابی مشارکتی انتخاب و اقدام به برگزاری آنها شد.

گام پنجم : برگزاری گردهم آیی های کارگروه ها برای به اشتراک گذاری مهارت ها

- ۱- تهیه جدول زمان بندی یک دوره می تولیدی محصول با مشارکت اعضاء هر گروه
- ۲- برنامه ریزی برگزاری جلسات گردهم آیی ها در اماکن تولید هر یک از اعضاء گروه
- ۳- اطلاع رسانی زمان و مکان برگزاری گردهم آیی ها به اعضاء گروه ها
- ۴- حضور در گردهم آیی های و ثبت فعالیت های انجام شده در هر گردهم آیی
- ۵- تسهیل در بازاریابی محصولات فعالیت معیشتی

۳- مطالعات پایه

۱-۲- وضعیت کلی روستای صفرقلی خان شهرستان ارومیه

روستای صفرقلی خان از روستاهای دهستان باش قلعه، منطقه نالوچای واقع در ۱۵ کیلومتری شهرستان ارومیه با مختصات جغرافیایی N37400.48 و E450733.6 می باشد. این روستا با جمعیتی حدود ۳۰ خانوار با فاصله ۱۵ کیلومتری از دریاچه ارومیه جزء روستاهای مناطق آبریز دریاچه ارومیه می باشد.

عکس ۱. وضعیت کلی روستای صفرقلی خان و نقشه هوایی روستا

۲-۲- شيوه‌های معیشت رایج

۲-۲-۱- وضعیت اشتغال و منابع درآمدی خانوارهای روستا

کشاورزی و دامپروری از معیشت‌های رایج روستای صفرقلی خان، محسوب می‌شود. زمین‌های زراعی آبی ۶۶ هکتار و باغات ۲۲ هکتار از مساحت این روستا را تشکیل می‌دهند. عمده درآمد اهالی روستا از طریق زراعت محصولات آبی از جمله ذرت، آفتابگردان و گوجه فرنگی می‌باشد. دامپروری و در کنار آن پرورش طیور در سطح محدود در کنار زراعت از منابع درآمدی خانوارهای روستا محسوب می‌شود.

جدول ۲. اطلاعات خانواری (خانوارهای داوطلب و فعال در اجرای روند پروژه روستا) روستای صفرقلی خان
(۱۳۹۷)

نام و نام خانوادگی	وضعیت وسایل حمل و نقل	وضعیت اقتصادی	وضعیت مسکن	شغل اصلی سرپرست خانوار
--------------------	-----------------------	---------------	------------	------------------------

جدول ۱. مشخصات کلی روستای صفرقلی خان									
مشخصات و محدوده کانون									
استان	شهرستان	دهستان	منطقه	فاصله تا دریاچه	ملاحظات				
آذربایجان غربی	ارومیه	باش قلعه	نازلوچای	۱۵ کیلومتر	در قسمت فاصله تا دریاچه، فاصله هوایی منظور گردیده است.				
مشخصات روستاهای تحت پوشش در کانون									
نام روستا	جمعیت (نفر)	تعداد کشاورز (نفر)	نسبت کشاورز باسواد به بی سواد (%)	منبع آب کشاورزی روستا	فاصله تا دریاچه	نظام بهره برداری غالب	میانگین مالکیت زمین زراعی(%)	ماشین آلات کشاورزی موجود	تشکل ها و دفاتر خدمات فنی و پشتیبانی
صفر قلی خان	۷۸	۴۰	۵۰٪	چاه	۱۵کیلومتر	خرده مالکی	۸۰	۵ دستگاه تراکتور و انواع دنباله بندها و چاپر و دروگر	تعاونی تولید روستایی
مشخصات اراضی کشاورزی تحت پوشش در کانون									
مساحت کلی اراضی	اراضی دیم	اراضی آبی	اراضی زراعی	اراضی باغی	منبع آب اصلی				
۸۸ هکتار	-	۸۸ هکتار	۶۶ هکتار	۲۲ هکتار	چاه				

سرپرست خانواده	ماشین آلات کشاورزی	ماشین و نوع آن	موتور	میزان آبی (هکتار)	میزان زمین دیم	تعداد پرندگان خانگی (قطعه ۵)	تعداد دام (رأس)	نوساز	خانه کاهگلی	کشاورزی	دامداری	دیگر (چه کاری؟)
قباد بابایی	تراکتور	پژو	-	۴/۲۵	-	۴	۲	-	*	*	*	-
یدالله ابراهیمی	-	پژو	-	۱/۰	-	-	-	*		*	*	سوله سازی
عادل امامی	-	نیسان	-	۱/۵		-	۲	*		*	*	-
بابک جلیلی	-	پیکان وانت	-	۳		۵۰	۸	*		*	*	-
کامران جلیلی			-	۱۶		-		*		*	*	-
محمد بابایی	-	پژو آردی	-	-	-	-	-	-	*	*	-	سفیدکاری
ناصر بابایی	-	پیکان	-	-					*	*	-	
نادر بابایی	-	پیکان	-	-					-	*	*	آزاد
عروج بابایی	-	پیکان	-	۱	-	-	۱	-	*	*	-	
دهقان امامی	تراکتور	پیکان	-	۲	-	۱۰	-	*	-	*	-	
سیاوش مؤید زاده	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	بازنشسته
حسن بابایی	تراکتور	پراید	-	۱	-	۱۰	۲	*	-	*	*	بیکار (کھوا ت سن)
امام وردی بابایی	-	پیکان وانت	-	۰/۵	-	۵	۲	*	-	*	*	کشاورز
سیامک بابایی	-	پژو آردی	-	۴/۰	-	-	-		*	*	-	کارمند
محمد علی امامی	-	-	-	۱	-	-	-	-	*	-	-	بیکار (کھولت)

(سن												
عربغلی کامیاری	-	پراید	-	۲	-	-	-	-	-	*	*	بازنشسته
معراج امامی	-	پراید	-	-	-	-	*	*	-	*	*	راننده آژانس
قباد بابایی	تراکتور	پیکان	-	۲	۵	-		۲	*	*	*	
رضا بابایی	-	پژو آردی	-	-	-	-	-	-	*	*	*	جوشکاری
ملکعلی بابایی	-	پیکان	-	۰/۸	۱۰	-		-	*	*	*	
مرتضی امامی	-	-	-	۱	-	-	*	-		*	-	آزاد
ابراهیم جلیلی	تراکتور	پژو	-	۱۰	-	-	۵	*	*	*	-	
احمد اصغری	تراکتور	آردی	-	۲	-	۱۰	*	-	*	*	-	
بهمن اصغری	تراکتور	پراید		۱/۵	-	۵	*	-	*	*	-	آزاد
حمید اصغری	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	راننده تراکتور
مجتبی اصغری	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	راننده تراکتور

- اطلاعات جداول فوق با استفاده از اطلاعات موجود در اداره جهاد کشاورزی و بهداشت منطقه، تکمیل، تطبیق شده با اطلاعات جمع آوری شده از شورا، دهیار روستا و اهالی، ثبت شده است. این اطلاعات مربوط به سال ۱۳۹۷ می باشد.

جدول ۳. تعداد خانوار روستای صفرقلی

تعداد خانوارهای روستایی سال ۹۷	جمعیت کل روستا سال ۹۷
۲۸ خانوار	۸۱ نفر

۳-۲- وضعیت اجتماعی روستا

روستای صفرقلی خان، به فاصله کمی در نزدیکی روستای یورقون آباد (روستای مرکزی دهستان باش قلعه) واقع شده است. به دلیل کم جمعیت بودن و کوچک بودن این روستا تنها امکانات موجود، مسجد روستا می باشد که در مرکز روستا بنا شده است. به این دلیل اهالی ساکن روستا از امکانات روستای یورقون آباد (که شامل امکاناتی نظیر خانه بهداشت، مدرسه، پست بانک و مرکز خدمات کشاورزی، فروشگاه مواد غذایی، فروشگاه سم و کود و ادوات کشاورزی می باشد) به روستای یورقون آباد یا شهر ارومیه مراجعه می کنند.

در بررسی های نخست انجام شده پس از آغاز به کار، وضعیت روستا بدین صورت شناسایی شد که در روستای کم جمعیت صفرقلی خان، سه خاندان بزرگ، سکونت دارند که ارتباط میان خانواده های خاندان های مختلف با هم در حد محدود بوده و گردهمایی های روزانه در جمع روستای آنان وجود ندارد. با وجود این شناخت خانواده ها از روحيات و شرایط زندگی سایر ساکنین روستا زیاد است و دلیل آن نیز به علت جمعیت کم و ثابت بودن خانواده های ساکن روستا در طی سالیان مختلف می باشد. ویژگی های شناسایی شده در بررسی های نخست از روستا بدین ترتیب بود که جمعیت کم روستا و تعداد کم خانوارهای ساکن در آن می تواند هم به عنوان عامل محدود کننده در پیشرفت طرح "ایجاد و راه اندازی صندوق خرد زنان" و طرح "ترویج و راه اندازی معیشت های جایگزین کشاورزی" باشد و همچنین می تواند به عنوان مزیتی برای گسترش سریع تر اهداف بلند مدت طرح، جلب مشارکت همگانی جامعه روستایی در پیگیری اهداف احیای دریاچه ارومیه باشد. علت این امر نیز اشتیاق بالای زنان و مردان روستا در تشکیل جلسات اولیه ورود به جامعه و وجود پتانسیل های موجود برای توسعه معیشت های غیر کشاورزی و محافظ محیط زیست و منابع طبیعی در شروع پروژه :ایجاد و راه اندازی صندوق اعتبارات خرد زنان" و " کشاورزی پایدار" بود. از این رو علی رغم مشکلات و محدودیت های روستا سعی بر این شد تا از پتانسیل های موجود در پیشبرد اهداف طرح معیشت های جایگزین استفاده شود.

۳-شناسایی و ارزیابی اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی معیشت های کنونی

۳-۱- برگزاری جلسات عمومی در روستا، بیان اهداف طرح و ثبت نام علاقه مندان به همکاری در طرح

مطالعات امکان سنجی تشکیل معیشت های جایگزین، دلیل اجرای همزمان پروژه های "کشاورزی پایدار" و "ایجاد و راه اندازی صندوق خرد زنان" در راستای احیای دریاچه ارومیه در روستای صفر قلی خان توسط تیم اجرایی شرکت، از سال ۹۵ آغاز شده است. مطابق بررسی های انجام شده در این راستا و با توجه به مشترک بودن اهداف هر سه پروژه، اهالی روستای صفر قلی خان به علت بسترسازی های انجام شده در روستا طی اجرای دو پروژه مذکور، اشتیاق بالایی جهت ایجاد معیشت های پایدار و جایگزین کشاورزی داشتند. این تمایل از زمان نیاز سنجی برگزاری کلاس های آموزشی برای اهالی و در خواست آنها جهت برگزاری کارگاه های آموزشی معیشت های سبز مشخص شد. در همین راستا در حین بستر سازی برای ایجاد صندوق های خرد زنان روستایی، کارگاه هایی برای مردان روستا و نیز کارگاه های مشترک با حضور اکثریت اهالی روستا در موضوع معیشت های جایگزین توسط شرکت یشیل اورمان چی چست برگزار شد.

با شروع مرحله اجرایی پروژه معیشت جایگزین در روستای صفر قلی خان بر ادامه زمینه سازی ایجاد معیشت های جایگزین کشاورزی به صورت اجرای خانوادگی (زنان و مردان) تصمیم گرفته شد. بدین منظور جلساتی برای معرفی اهداف پروژه در جمع زنان و مردان روستا (به طور جداگانه) برگزار شد. این جلسات در تاریخ های ۵/۷/۹۶ و ۸/۹۶/۱۱ در جمع مردان روستا و در تاریخ های ۱۵/۶/۹۶، ۷/۷/۹۶ و ۸/۸/۹۶ در جمع زنان روستا برگزار شد. نتیجه این جلسات مشخص شدن زمان نشست ها جهت بررسی شرایط موجود و دریافت پیشنهاد معیشت های مورد علاقه اهالی جهت برگزاری کارگاه های آموزشی بود. بدین ترتیب بهترین زمان نشست توسط اهالی سه شنبه هر هفته (پس از اتمام کشت پاییزه) و علایق آموزشی آنها پرورش زنبور عسل، دامپروری، پرورش مرغ بومی اعلام شد.

۳-۱-۱- بازاریابی برای محصولات تولیدی صندوق زنان روستایی

با توجه به اینکه در سال گذشته پروژه اعتبارات خرد زنان روستایی در روستای صفر قلی خان انجام شده بود در جلسات معارفه طرح معیشت، به ادامه فعالیت های آغاز شده از طرح صندوق نیز پرداخته شد که از جمله آنها موضوع بازاریابی محصولات بود. در همین راستا طبق هماهنگی که توسط تیم اجرایی شرکت انجام شد از بانوان داوطلب ساکن شهر دعوت شد تا از محصولات تولیدی (اعضای صندوق زنان) بازدید نمایند. همین امر سبب آشنایی و خرید از محصولات تولیدی زنان اعضای صندوق شده و با معرفی محصولات به سایر افراد و خرید حضوری از آنها سبب فروش محصولات تولیدی اعضای صندوق به صورت مستقیم و بدون واسطه به مصرف کننده اصلی شد. لازم به ذکر است که تا انتهای پروژه معیشت این فرآیند همچنان ادامه داشت.

عکس ۲. جلسات معارفه طرح با زنان روستایی

در جلساتی در مورخه ۸/۸/۹۶ (در جمع زنان) و ۹۶/۱۱/۸ (در جمع مردان) روستا برگزار شد افراد داوطلب شناسایی شده و برای ادامه کار اعلام آمادگی نمودند. و در ادامه ی آن با همراهی افراد داوطلب برنامه ریزی هایی جهت پیشبرد هر چه بیشتر طرح در روستا و اجرایی نمودن گام های آتی از جمله شناسایی و تحلیل دست اندرکاران و ذینفعان، مشخص نمودن رشته های کاری مورد علاقه افراد داوطلب، مشخص نمودن امکانات موجود و ... انجام شد.

عکس ۳. شناسایی زنان روستایی داوطلب در طرح

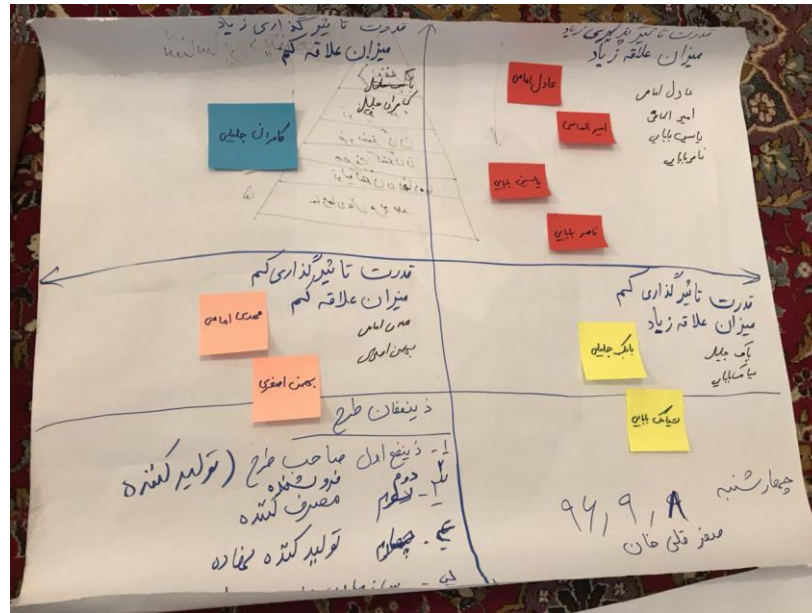

عکس ۴. شناسایی مردان روستایی داوطلب در طرح

۲-۳- شناسایی و تحلیل دست‌اندرکاران در سطح روستا

به منظور شناسایی ذینفعان در طرح معیشت جایگزین، جلسه‌ای در تاریخ ۸/۹/۹۶ با حضور افراد شرکت کننده در طرح در مسجد روستا برگزار گردید که در این جلسه در ابتدا افراد بر اساس علاقه و انگیزه‌ای که برای انجام مشاغل جایگزین در نظر داشتند در چند گروه جای گرفتند که این گروه‌ها به صورت (قدرت تاثیرگذاری زیاد و میزان علاقه کم- قدرت تاثیرگذاری زیاد و میزان علاقه کم- قدرت تاثیرگذاری کم و میزان علاقه زیاد- و در نهایت قدرت تاثیرگذاری کم و میزان علاقه کم) بودند. با گروه بندی انجام شده می‌توان مشخص کرد که افراد حاضر در طرح به چه کاهایی علاقه‌مند هستند و در چه کارهایی می‌توانند تأثیر بیشتری را در انجام آن کار داشته باشند.

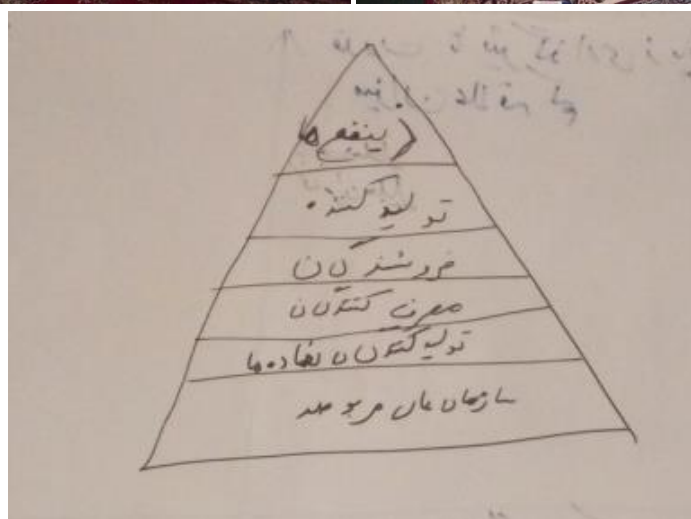

عکس ۵. شناسایی و تحلیل دست اندرکاران در سطح روستا

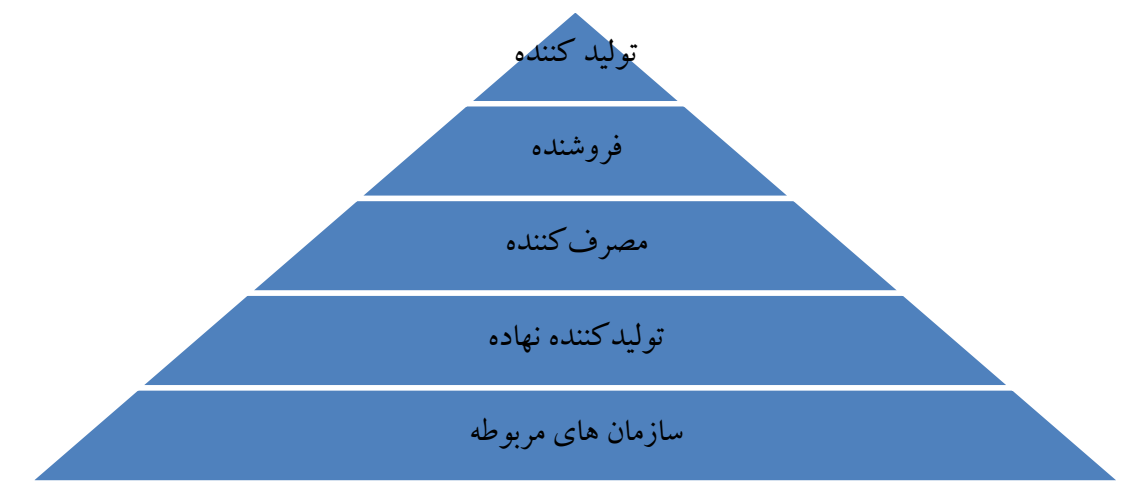
جدول ۴. شناسایی و تحلیل دست اندرکاران در سطح روستا			
قدرت تاثیر گذاری کم میزان علاقه کم	قدرت تاثیر گذاری کم میزان علاقه زیاد	قدرت تاثیر گذاری زیاد میزان علاقه کم	قدرت تاثیر گذاری زیاد میزان علاقه زیاد
۱. مهدی امامی ۲. بهمن اصغری	۱. بابک جلیلی ۲. سیامک بابایی	۱. بابک جلیلی ۲. کامران جلیلی	۱. عادل امامی ۲. امیر الماسی ۳. یاسین بابایی ۴. ناصر بابایی

در جلسه دیگری که در روستا برگزار گردید به شناسایی ذینفعان در روستا پرداخته شد در این جلسه با کمک اهالی، ذینفعان طرح مورد بررسی قرار گرفت. ذینفعان طرح یا افرادی که در اجرای معیشت های جایگزین منفعت و سود خواهند برد با انتخاب کشاورزان و با توجه به صحبت های آن ها، شامل تولید کنندگان، فروشندگان، مصرف کننده گان، تولید

کنندگان نهاده‌ها و سازمان‌های مربوطه بود که با پیشنهاد خود اهالی هرمی تهیه و ذینفعان به ترتیب از رأس قاعده تا رأس هرم بر اساس اولویت از نظر اهالی قرار گرفت، که تصویر آن ارائه می گردد.

عکس ۶. هرم شناسایی ذینفعان طرح معیشت جایگزین

هرم شناسایی ذینفعان طرح معیشت جایگزین

۳-۳- شناسایی منابع درآمدی حال حاضر جامعه هدف با استفاده از روش های مصاحبه نیمه ساختاری

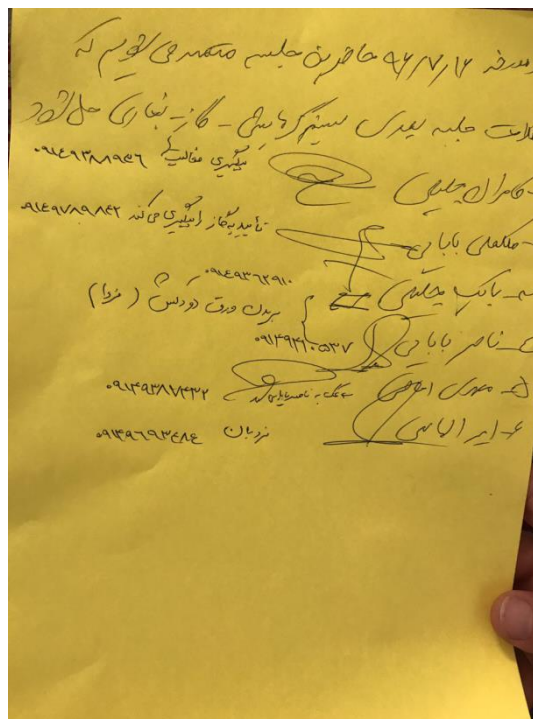
با توجه به اینکه در سال گذشته طرح های کشاورزی پایدار و صندوق خرد زنان توسط تیم اجرایی شرکت در روستای صفرقلی خان انجام شده است، در چندین مرحله با استفاده از تکنیک های مشارکتی جمع آوری اطلاعات با کمک خود اهالی و در جمع زنان و مردان روستا مشاغل و منابع درآمدی عمده اهالی مشخص شده که الویت آنها از لحاظ اهمیت به ترتیب زیر می باشد:

۱. زراعت محصولات آبی از جمله گوجه فرنگی، آفتابگردان و ذرت علوفه ای

۲. دامپروری (نگهداری یک یا چند رأس گاو)

۳-۴- چالش های مرحله ی آغازین و اقدامات انجام شده در جهت حل آنها

از جمله چالش های موجود در مراحل نخستین طرح، مشکل گرمایش مسجد روستا بود. چون تنها مکان هماهنگی برای کلاس مسجد روستا بود و با توجه به اینکه بیش از یک سال از لوله کشی گاز روستا گذشته بود ولی تلاش برای هماهنگی لوله کشی گاز مسجد در بین اهالی به دلیل مشکل موجود در شیروانی مسجد وجود نداشت. بنابراین تیم تسهیلگر در روستا برای حل این چالش وارد عمل شده و با تقسیم کار اشتراکی پس از همفکری با اهالی و داوطلب شدن هر کدام از آنها جهت انجام بخشی از کار، وظایف بین اهالی تفکیک شده و نظارت بر کارهای ایشان و در گاهی موارد با برداشتن برخی از موانع کار توسط تسهیلگران تیم اجرایی شرکت، در نهایت موفق گردیدند این چالش را که به عنوان موانع اصلی جهت برگزاری جلسات در مسجد روستا بود مرتفع سازند.

عکس ۷. لیست افراد داوطلب و تقسیم کار بین آنها جهت حل مشکل گرمایش مسجد روستا

عکس ۸. اقدامات انجام شده در جهت حل مشکل دودکش بخاری

عکس ۸. اتمام اقدامات انجام شده در جهت مشکل گرمایشی مسجد و نصب بخاری گازسوز

۵-۳- دسته بندی و رتبه بندی معیشت های کنونی از بابت سازگاری و عدم سازگاری آن با مقتضیات اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی

در جلسات اولیه پس از آغاز طرح که در جمع اهالی برگزار شد (۹۶/۷/۶) مسائل و مشکلات مشاغل موجود با استفاده از تکنیک طوفان اندیشه بررسی و استخراج شد. در ادامه مشکلات و موانع موجود تعیین شده توسط اهالی با استفاده از تکنیک ماتریس زوجی الویت بندی شد. از جمله مواردی که در این بررسی به آنها اشاره شد عبارت بود از:

- کم بودن سود و درآمد حاصل از آن مشاغل موجود (کشاورزی) در مقایسه با سرمایه ها و هزینه های تولید و نگهداری
- کاهش منابع اولیه تولید (از جمله منابع طبیعی مانند خشک و شور بودن اراضی مورد کشت در روستا، کاهش حاصلخیزی خاک، افزایش بیماری ها و آفات به علت رواج تک کشتی و عدم رعایت تنوع زیستی، تغییرات آب و هوا و کاهش بارندگی)
- بالا بودن ریسک و خطرات تولیدی (از جمله خسارت های غیر قابل کنترل به محصول تولیدی به دلیل تغییرات آب و هوایی)
- نبود بازار فروش مناسب و پایین بودن قیمت فروش به دلیل وجود واسطه و بالا بودن عرضه محصولات در زمان مشخص)
- موارد فوق پس از مشخص شدن در قالب تکنیک ماتریس زوجی مورد مقایسه قرار گرفتند. در این مقایسه مشخص شد تمرکز بر افزایش عملکرد محصولات تولیدی و کاهش مشکلات بازار فروش می تواند درآمد بالایی

داشته باشند ولی با توجه به کاهش منابع اولیه و محدود بودن و وابسته بودن معیشت های موجود به منابع طبیعی در حال خطر و کاهش آن، بهتر است اهالی توانایی های خود را در جهت حل مشکلات برای ایجاد معیشت های جایگزین معطوف کرده و آموزش های لازم در جهت کسب اطلاعات در مورد مشاغل جایگزین آنها صرف کنند. از این رو در انتهای جلسه پیش مقدمه ای در رابطه با برگزاری جلسه آتی در مورد مشاغل پیشنهادی جدید یا اندیشه در مورد مشاغل موجود کنونی با در نظر گرفتن حل موانع موجود، مورد بحث قرار گرفت.

عکس ۹. بررسی مسایل و مشکلات مشاغل موجود از جنبه های اقتصادی و زیست محیطی

۴-شناسایی و ارزیابی اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی معیشت های مکمل یا جایگزین

۴-۱- انتخاب گزینه های معیشت جایگزین با بهره گیری از روش های ارزیابی مشارکتی

با شروع جدی طرح و شروع جلسات در روستا (پس از اتمام کشت پاییزه که بنا به درخواست اهالی انجام شد) نقشه اجتماعی و منابع روستا با همکاری اهالی رسم شد. در این جلسه که در مورخه ۹۶/۹/۸ تشکیل شد، ابتدا محدوده کلی

28

۲-۴- شناسایی مهارت‌ها و تجارب کاری مشارکت‌کنندگان

بر اساس قرار قبلی در خصوص بازدید از انبارهای خالی روستائیان و در ادامه شناسایی امکانات و توانایی‌های بالقوه که از طریق ترسیم نقشه اجتماعی و منابع روستا انجام شد. در مورخه ۱۶/۱۰/۹۶ بازدید میدانی از روستا به عمل آمد و از انبارها و سوله‌های خالی کشاورزان که به عنوان امکانات موجود جهت شروع فعالیت‌های معیشتی جایگزین یا مکمل کشاورزی اشاره شده بود، بازدید و مشخص شد که بسیاری از مکان‌هایی که در اختیار روستائیان است با اینکه ظرفیت بالایی برای اشتغال زایی دارد ولی به دلیل آگاهی کم از چگونگی بهره برداری، بلااستفاده و راکد باقی مانده بود. بنابراین در این خصوص توصیه‌هایی برای استفاده بهینه از این امکانات و مکان‌ها جهت بهره‌برداری حداکثر توسط کارشناس مربوطه و از طریق جلسات مشورتی داده شد که داوطلبان بتوانند با کمترین هزینه‌های تحمیلی برای آماده سازی این مکان‌ها به درآمدزایی برسند.

عکس ۱۱. امکان سنجی شناسایی و پیاده سازی معیشت مکمل و جایگزین

جدول ۴- جدول بررسی هزینه ها و درآمد مشاغل موجود در روستا و مشاغل پیشنهادی روستائیان

عنوان محصول به تفکیک محصول و فعالیت های دیگر	میزان تولید متوسط (تن در هکتار)	میزان هزینه کرد (میلیون ریال)	درآمد سالیانه (میلیون ریال)
گندم	۶	۱۵	۴۸
آفتابگردان	۶/۱	۱۴	۸۲
گوجه فرنگی	۳۵	۳۰	۱۱۰
ذرت	۶۰	۱۳	۱۰۰
یونجه	۲۱	۲۰	۱۴۵
باغداری			
سیب	۵۰	۲۰۰	۳۰۰
هسته دار	۳۰	۱۵۰	۲۵۰

جدول ۵- جدول بررسی هزینه ها و درآمد مشاغل موجود در روستا و مشاغل پیشنهادی روستائیان

عنوان	نوع محصولی	میزان تولید متوسط	هزینه کرد (میلیون ریال)	درآمد (میلیون ریال)
گاو شیری	شیر	۲۷۰۰ (کیلوگرم)	۱۶/۲	۱۸

گوشت	۷۰(رأس)	۲۰	۱۵
گوشت	۲۰۰(کیلوگرم)	۲۰	۲۵
تخم مرغ	۱۲۰ عدد	۲۰	۶۰
گوشت	۲۵۰۰(کیلوگرم)	۱۰	۲۰

جدول ۶- لیست مشاغل توسعه یافته بعد از خشکسالی

پرورش مرغ بومی و بوقلمون	بعد از تشکیل صندوق زنان ، تعدادی از اعضا اقدام به پرورش مرغ بومی کردند.*
کشت زعفران	یکی از اعضا به صورت آزمایشی اقدام به کشت زعفران کرده است که محصول کم آب بری می باشد.

- زنانی که تمایل دارند در گروه های معیشتی نیز با همکاری همسران و خانواده خود اقدام به ادامه فعالیت های اجرا شده در صندوق و یا تغییر و تکمیل آنها در پروژه اجرایی معیشتی همراه باشند.

۴-۴- دسته بندی و رتبه بندی معیشت های پیشنهادی از بابت سازگاری با مقتضیات اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی

در جلسه ای که در مورخ ۹۶/۱۰/۲۸ تیم تسهیلگری و اجرایی شرکت با حضور در روستای صفرقلی خان با استفاده از تکنیک دلفی (جمع آوری کارت) جنبه های مشاغل پیشنهادی از جمله اقتصادی- زیست محیطی از سوی اهالی مورد بررسی قرار گرفت. در ادامه جلسه دلایل کافی برای شروع فعالیت جدید از اهالی توسط نوشتن کارت ها نظر خواهی شد. نتایج به دست آمده از این جلسه شرح ذیل بودند.

موارد اظهار شده توسط اهالی عبارت بودند از:

۱. بازار مطلوب
۲. سازگاری با محیط زیست
۳. سودآوری بالا
۴. ماندگاری بالای محصول تولید شد
۵. تجربه کافی برای کسب و کار
۶. علاقه، استعداد و دانش برای آن کسب و کار
۷. داشتن آمار دقیق از شغل مورد نظر

۸. سرمایه اولیه کافی

۹. داشتن مصارف داخلی و تبدیل و بازیافت محصولات موجود

همچنین در ادامه جلسه دلایل موفقیت در فعالیت پیشنهادی نیز مورد ارزیابی قرار گرفت که نتایج به دست آمده موارد زیر بودند:

۱. ثابت قدم بودن در فعالیت

۲. تحقیق و بررسی کافی

۳. استفاده از ایده های جدید

۴. استفاده از تجربیات دیگران

۵. تلاش مضاعف در کار

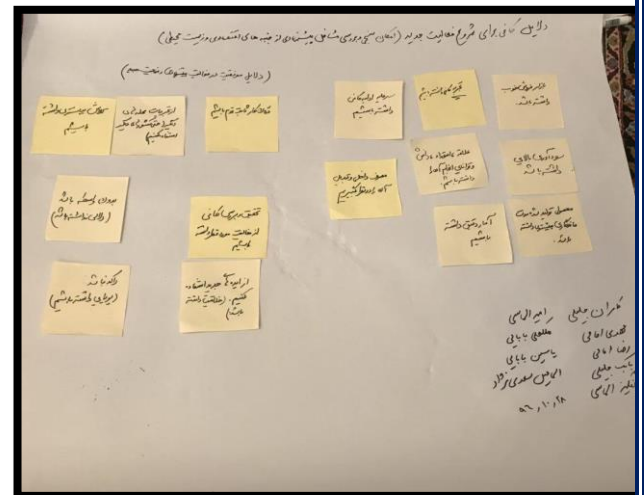
۶. بدون واسطه (دلالتی نباشد)

۷. راکد نباشد (پویایی داشته باشیم)

و در پایان جلسه نیز توضیحاتی در مورد راه اندازی صندوق با یک حساب مشترک داده شد تا اهالی با مشورت در رسیدن به یک هدف مشترک، راه خود را برای ادامه فعالیت ها هموار سازند و مقرر گردید با توجه به موارد بحث شده هر یک از اهالی کسب و کار مورد نظر خود را انتخاب کنند تا برای کلاس های تخصصی برنامه ریزی گردد.

عکس ۱۳. اجرای تکنیک دلفی

عکس ۱۴. امکان سنجی و بررسی مشاغل پیشنهادی از جنبه های اقتصادی و زیست محیطی

۵-۴- انتخاب گزینه های معیشت جایگزین با بهره گیری از روش هایی مانند ماتریس های مقایسه ای

در جلسه ای که در ۲۶ اسفندماه به این منظور تشکیل گردید در مورد امکانات و ظرفیت های موجود در روستا که خود اهالی در جلسات قبلی تعیین کرده بودند توضیحاتی ارائه گردید و با توجه به اینکه روستائیان براساس علاقه و امکانات خویش هرکدام می خواستند کسب و کاری را شروع کنند درخواست تشکیل دوره های مهارتی و کلاس های آموزشی را داشتند. که با نظرخواهی از روستائیان تاریخ و زمان تشکیل دوره ها تعیین شدند. سپس در این جلسه، اعضای طرح در مورد اینکه آیا می خواهند کسب و کار خود را بصورت گروهی انجام دهند یا بصورت انفرادی صحبت شد و اهالی در مورد این موضوع باهم مشورت کردند.

تعدادی از اعضا موافق انجام کار گروهی بودند که دلایل آنرا بخاطر انجام سریع کارها و مشارکت اعضا در هزینه های راه اندازی طرح عنوان کردند. از طرفی برخی از افراد هم به دلیل اینکه برنامه ریزی در انجام کار گروهی سخت است و افراد بعضا در انجام کارها سستی می کنند و یا با دلایلی از جمله حس ریاست طلبی برخی از اعضا مخالف انجام کار به صورت گروهی بودند، که برای مشخص شدن دلیل این موضوع تکنیک دلفی با رویکرد نگرانی ها و انتظارات انجام گرفت که در آن اعضا دلایل نگرانی و انتظارات خود را از تشکیل گروه بیان نمودند و این دلایل به صورت دسته بندی شده جمع آوری شد و در مورد این موضوع بررسی و مشورت شد که چگونه می توان مزایای تشکیل گروه را با همکاری کردن همه اعضا، داشتن هدف مشترک در بین تمام اعضای گروه و فکر سالم و مدیریت درست افزایش داد. هر کدام از اعضا در رابطه با این موارد نظرات و پیشنهادات خود را ارائه دادند که در پایان این جلسه، اهالی مشارکت کننده در طرح پیشنهاد کردند که فرصت بیشتری برای تصمیم گیری در این مورد نیاز دارند.

اعضای طرح، در مورخه ۲۸ اسفند ماه نیز در روستا حضور یافتند، که در این جلسه به بررسی مجدد مزایا و معایب تشکیل گروه با کمک اهالی در فعالیت های پیشنهادی روستائیان پرداخته شد. در این جلسه اهالی داوطلب در مورد نحوه تشکیل گروه و دلایل موافقت و مخالفت خود با شروع کسب و کار جدید به صورت گروهی و انفرادی نظرات خود را بیان نمودند. از جمله دلایلی که روستائیان با تشکیل گروه مخالفت داشتند بخاطر مواردی از قبیل کم کاری اعضا، هم گام نبودن و جاه طلبی، اختلاف بین اعضا، بی مسئولیتی و اینکه کار گروهی در ایران جواب نمی دهد، عنوان شد. همچنین در بین مردان داوطلب روستا نیز در مورد نحوه تشکیل صندوق و باز کردن حساب برای همه اعضا توضیحاتی داده شد که اعضا با تشکیل صندوق در روستا موافق بودند چون به نظرشان این صندوق می تواند به عنوان اعتبار روستائیان در نهادهای دولتی در نظر گرفته شود و روستائیان به رسمیت شناخته می شوند. با این وجود اهالی در مورد اینکه سرمایه این صندوق به عنوان تسهیلات در هر ماه به اعضا داده شود موافق نبودند و بیشتر درخواست داشتند که اگر صندوقی در روستا تشکیل شود از طریق سازمانی دولتی مبلغی سرمایه به این صندوق تزریق شود که اهالی بتوانند با استفاده از این سرمایه در روستا کسب و کاری شروع کنند.

همچنین برای تقویت روحیه کار گروهی در بین روستائیان، تکنیک "بازی تشکیل هرم با لیوان های کاغذی" بین اعضا انجام گرفت. شرکت کنندگان در این بازی ۶ نفر بودند که با استفاده از طناب های بلندی که در قسمت وسط حلقه ای را تشکیل می دادند تلاش کردند لیوان ها را بر روی هم قرار دهند. اجرای این بازی در حدود نیم ساعت طول کشید که پس از اتمام، داوطلبان نظرات خود را در مورد این بازی بیان نمودند. به نظر آنها انجام این بازی در ابتدا سخت بود چون در آغاز اجرای هماهنگ بازی به صورت گروهی مشکل بود ولی بعدا چون توانستند به صورت هماهنگ با یکدیگر کار کنند و هدفشان مشترک و تشکیل ساختمان بود براحتی توانستند با استفاده از لیوان ها هرم را درست کنند. اجرای این تکنیک به داوطلبان روستا نشان داد که اگر انجام کاری را بصورت گروهی و با هدف مشترک انجام دهند می توانند به نتیجه مطلوب برسند.

بعد از انجام این بازی، تکنیک ماتریس مقایسه ای بر اساس گروهبندی مشاغلی که در جلسات قبلی انجام گرفته بود و به صورت صنایع بسته بندی، دامپروری، احداث گلخانه، ماکیان و طیور بود اجرا شد که به صورت مقایسه ای و بر اساس نظرات داوطلبان بین مشاغل مختلف از نظر اولویت نظرخواهی شد و تشکیل کلاس های آموزشی و کارگاههای مهارتی ترتیب بندی شدند.

عکس ۱۵. برنامه ریزی برای تدوین طرح های توجیهی مشاغل تدوین شده

عکس ۱۶. بررسی گروه سازی در فعالیت های پیشنهادی و تمرین گروه سازی با انجام فعالیت هرم سازی با لیوان

۵- ایجاد کارگروه های محلی برای هر گزینه ی معیشتی

۵-۱- جانمایی و ثبت خصوصیات منابع طبیعی و فنی موجود در روستا (از طریق رسم نقشه منابع و نقشه اجتماعی روستا)

به منظور تعیین خصوصیات و منابع و امکانات موجود در روستا نقشه منابع و نقشه اجتماعی روستا توسط اهالی رسم شد. بر اساس آن کلیه منابع بالقوه از جمله مکان های بدون استفاده، مرغداری متروکه در حوالی روستا، زمین های خالی و آیش و منابع طبیعی موجود در روستا و امکانات و موقعیت های مناسب برای شروع کسب و کار مشخص شد. در نقشه ترسیم شده از جمله منابع طبیعی که به آن اشاره شده بود و بیشترین مساحت از زمین های روستا را به خود اختصاص داده بود، مراتع طبیعی روستا بود. این مراتع در سال گذشته نیز توسط نقشه منابعی که توسط اهالی روستا ترسیم شده بود نیز مشخص گردیده و با درخواست زنان عضو صندوق اعتبارات خرد روستا و با پیگیری تیم تسهیلگری شرکت به منظور محل های با پتانسیل بالا جهت نگهداری این مراتع و بهره برداری از آن بدون آسیب رساندن، شناسایی شده بود. موضوع فعالیت مطرح شده توسط زنان، کاشت و بهره برداری از گیاهان دارویی موجود در این مراتع بود. با پیگیری تیم اجرایی و با راهنمایی اساتید مرکز تحقیقات جهاد کشاورزی استان موضوع "کاشت کپه ای و دیم گیاهان دارویی" در بخشی هایی از مراتع، مطرح شد. این طرح دو منظوره هم به عنوان احیا و نگهداری از مراتع (با ذخیره روان آب های حاصل از بارندگی، کاهش فرسایش آبی و خاکی، ایجاد پوشش مناسب و ذخیره رطوبت، جلوگیری از تبخیر سطحی) و هم بهره برداری از گیاهان دارویی با نیاز آبی کم (کاشت و داشت بدون آبیاری از منابع تجدید شونده و بصورت

دیم (توسط زنان و خانوارهای روستا به منظور ایجاد معیشت جایگزین کشاورزی مطرح شده بود. اما به دلیل زمان کم پروژه و استقلال اندک زنان روستا برای پیگیری موضوع و استفاده مراتع توسط افراد خاصی از روستا از الویت اجرایی زنان و تیم اجرایی شرکت خارج شد. در زمان اجرای پروژه معیشت جایگزین، با توجه به پیشنهاد مطرح شده در زمینه مراتع، یکی از گروه های معیشتی (خانواده جلیلی) که در طی پروژه به ثبت تعاونی خدماتب و تولیدی کشاورزی خانوادگی اقدام نموده اند، به عنوان موقعیت با پتانسیل بالقوه جهت انجام طرح های اداره منابع طبیعی در حال پیگیری می باشد که در بخش های آتی گزارش توضیح داده می شود.

عکس ۱۷. نقشه منابع و امکانات روستا

۲-۵- نام نویسی مشارکت کنندگان بر اساس علاقه به گزینه های معیشتی

در این جلسه که مورخ دوم اسفندماه برگزار گردید خانم موسوی و آقای سلطانی نیز به عنوان ناظر و برای بازدید از مراحل پیشرفت کاری طرح در جلسه حضور داشتند در مورد اهداف کلی طرح برای اهالی توضیحاتی ارائه دادند که هدف کلی از این طرح حفاظت از منابع طبیعی و مخصوصاً تالابها می باشد که با حمایت سازمان ملل در کلیه کشورها از جمله ایران اجرا می شود. پس از آن، نام نویسی و تعیین زمان و مکان دوره های پیشنهادی با نظرخواهی از داوطلبان در مورد کسب

وکارهای مورد نظر آنها انجام شد. دوره‌ها به چند دسته از جمله (پرورش مرغ خانگی، پرورش بلدرچین، بوقلمون، پرورش زنبوز عسل و تولید عسل) تقسیم‌بندی شدند. برای هریک از دوره ها تاریخ مشخصی با نظرخواهی از اهالی روستا تعیین و مقرر شد که در همان تاریخ جلسات آموزشی با حضور مربی در مسجد برگزار گردد.

عکس ۱۸. بازدید مشاور ملی طرح خانم موسوی و نماینده دفتر حفاظت از تالاب‌های ایران آقای سلطانی

عکس ۱۹. هماهنگی تشکیل کارگاه های آموزشی مهارتی دامپروری

۳-۵- اطمینان از وجود عوامل تولید مورد نیاز برای راه اندازی و اجرای گزینه های معیشتی منتخب نزد مشارکت کنندگان

در جلسه ای که به این منظور تشکیل گردید اهالی حاضر در جلسه کسب و کارهای مختلفی را که در نظر داشتند شروع کنند بررسی و بر اساس امکانات و با توجه به شرایط مالی و درآمد شغل مورد نظر و نحوه بازاریابی، آنها را با کمک تکنیک ماتریس زوجی اولویت بندی کردند. در تهیه لیست مشاغل پیشنهادی به دلیل اینکه اعضای حاضر در جلسه تمایل داشتند که به صورت خانوادگی (زن و مرد باهم) شغل جدید خود را شروع کنند به این دلیل لیست مشاغلی که پیشنهاد شد برای هر دو گروه زنان و مردان یکسان شد.

با توجه به لیست مشاغل و نیازها و امکانات مورد نیاز برای شروع آن که توسط افراد حاضر مطرح گردید، و با توجه به نتایج ماتریس زوجی که به منظور اولویت بندی مشاغل توسط تیم شرکت اجرا گردید، مشخص شد پرورش ماکیان از جمله بلدرچین، بوقلمون و مرغ خانگی از نظر افراد حاضر در اولویت بوده و در مرحله بعدی شغل دامداری می باشد که اعضا به خاطر درآمد بالای آن بیشتر راغب به انجام آن می باشند ولی از آنجایی که این شغل جزء مشاغل پرآب بر می باشد با تحلیل های مشترکی که در مورد الویت های زیست محیطی انجام گردید، حضار قانع شدند که از این شغل جز معیشت های پیشنهادی آنها نباشد. در اولویت های بعدی احداث گلخانه و تولید قارچ بود.

جدول ۷- لیست مشاغل پیشنهادی روستایان

لیست	مشاغل	نیازها و امکانات لازم برای اجرا	اولویت بندی
	پیشنهادی		
	پرورش ماکیان	۱. آشنایی با نحوه پرورش و جیره غذایی مناسب دام ۲. مکان مناسب برای پرورش ماکیان و طیور ۳. نیاز آموزشی ۴. تهیه کندو	اولویت اول
	دامداری	۱. آشنایی با نحوه پرورش و جیره غذایی مناسب دام ۲. مکان مناسب برای پرورش دام	اولویت دوم
	احداث گلخانه و تولید قارچ	۱. نیاز آموزشی ۲. اخذ مجوز احداث گلخانه ۳. تأسیسات و ابزارهای لازم احداث گلخانه و تولید قارچ ۴. مکان مناسب احداث گلخانه و تولید قارچ	اولویت سوم

اولویت چهارم	۱. اخذ مجوز ۲. آموزش ۳. تهیه دستگاه های مرتبط با بسته بندی محصولات و مواد غذایی	صنایع بسته بندی
اولویت پنجم	۱. نیاز آموزشی ۲. محیط مناسب کندوها ۳. تهیه کندو	زنبورداری

۴-۵- تسهیل در تامین عوامل تولید در صورت فقدان آنها از طریق فراهم آوردن زمینه های مشارکت ارگان های مسئول و یا مراکز تامین تسهیلات مالی یا روستائیان

در مرحله اول از افراد مشارکت کننده در طرح که تمایل به شروع کسب و کار دارند در مورد آورده شخصی آنها برای شروع کسب و کار پرس و جو شد که آیا می توانند مبلغی از سرمایه های مورد نیاز طرح های کسب و کاری را خود می توانند تامین کنند. در این خصوص اعضای حاضر در جلسه مطرح کردند که تا مبلغ کمی از منابع مالی مورد نیاز را می توانند خود فراهم کنند و در این خصوص بیشتر تقاضای همکاری از ارگان های ذی ربط داشتند. در مرحله بعد سازمان ها و ارگان هایی که می توانند از کسب و کارهای معیشتی حمایت کنند شناسایی شدند. از جمله سازمان هایی که برای تسهیل شرایط تأمین منابع مالی با این بخش مرتبط می باشند می توان بسیج مهندسين جهاد کشاورزی استان را نام برد که براساس مذاکرات به عمل آمده توسط تیم شرکت، این ارگان از کسب و کارهای مرتبط با پرورش و تولید مرغ بومی حمایت می کند. برای استفاده اهالی داوطلب از این تسهیلات، شرایط مورد نیاز بررسی شده و اهالی واجد شرایط به این نهاد معرفی شدند. (مذاکره ای بین شرکت و سازمان بسیج مهندسين کشاورزی در رابطه با خرید محصولات کارگاه های پرورش مرغ بومی و همچنین تأمین دان مورد نیاز آنها، انجام شد).

سازمان دیگر بانک کارآفرینی امید می باشد که برای استفاده از تسهیلات این بانک، افراد متقاضی باید طرح مورد نیاز برای شروع کسب و کار خود را به بانک معرفی کرده و ثبت نام نمایند که این مورد نیز برای استفاده ی روستائیان توسط تیم شرکت پیگیری شد. طرح های توجیهی با کمک اعضای گروه های معیشتی و تیم اجرایی شرکت تدوین شده ثبت نام اینترنتی آنها در سایت کارآفرینی امید انجام شد.

سازمان فنی و حرفه ای نیز بر اساس نیازهای متقاضیان بعد از تشکیل دوره های آموزشی برای شرکت کنندگان در دوره ها گواهینامه فنی و حرفه ای اعطا کرده که با استفاده از آن و احراز سایر شرایط می توانند از تسهیلات مربوطه استفاده نمایند. با توجه به مذاکرات و پیگیری های انجام شده با سازمان فنی و حرفه ای و حل موانع موجود بر سر راه برگزاری دوره

های آموزشی سازمان فنی و حرفه ای در منطقه مورد اجرای طرح (به دلیل شامل نشدن روستای هدف طرح در پهنه های هدف سازمان فنی و حرفه ای)، قرار بر این شد تا پهنه های آموزشی هدف در برخی استان ها و بویژه استان آذربایجان غربی حذف شود. بنابراین با مذاکرات و راهنمایی های انجام شده با گروه های معیشتی توسط تیم اجرایی شرکت، نماینده گروه های معیشتی روستا خود اقدام به برگزاری برخی از دوره های درخواست شده اهالی زیر نظر سازمان فنی و حرفه ای در زمان فراغت کاری کشاورزان، خواهند نمود (تمامی مراحل به گروه ها آموزش داده شده است).

۶- برگزاری دوره های آموزشی مهارت های لازم جدید برای ایجاد معیشت های پیشنهادی مشارکت کنندگان

۶-۱- بررسی نیازهای آموزشی و ظرفیت سازی- توانمندسازی جامعه روستایی و برگزاری دوره های آموزشی

طی جلسات برگزار شده تا پایان طرح و در قالب تکنیک های مختلف مشارکتی که در بندهای پیشین گزارش بدان اشاره شد، نیازهای آموزشی اهالی مشخص شده و با توجه به درخواست اهالی تصمیم گرفته شد که پیش از آغاز کلاس های تخصصی برای معیشت های پیشنهادی کلاس کارآفرینی و بازاریابی برای همه افراد داوطلب مشارکت در طرح برگزار شد. این تصمیم با درخواست خود اهالی و با تحلیل تکنیک های اجرا شده، استخراج و جهت انتخاب آگاهانه زمینه های شغلی پیشنهادی و نتیجه بخش بودن آنها انتخاب شد. دوره مذکور با روش توضیح کارشناس مربوطه و نمایش فیلم های کوتاه از کارآفرینی و بازاریابی معیشت های ایجاد شده توسط روستاییین مختلف، برگزار شد.

در دوره های پرورش ماکیان نیز ابتدا تمام مراحل نگهداری از جمله مکان مناسب، شرایط تغذیه ای، بیماری ها، شرایط تخم گذاری آنها توضیح داده شده و سپس برای اینکه شرکت کنندگان این مراحل را به صورت بصری مشاهده کنند، فیلم های آموزشی مخصوص هر کدام از پرندگان به تناسب کلاس آموزشی برای اعضا پخش شد. در نهایت به پرسش های شرکت کنندگان پاسخ داده شد. طبق بررسی های انجام شده مشخص گردید که سازمان فنی و حرفه ای در جهت برگزاری کلاس ها در روستای هدف طرح (صفرقلی خان) به دلیل وجود پهنه گذاری برای انجام فعالیت های این سازمان با شرکت همکاری نخواهد داشت. بنابراین جهت جلب همکاری این سازمان و برگزاری کلاس ها، پیگیری از طریق تیم اجرایی شرکت از سازمان فنی و حرفه ای استان و سازمان کل در تهران انجام شد. به دلیل محدود بودن زمان آموزشی اهالی داوطلب و گروه های معیشتی، کلاس ها و کارگاه های آموزشی با مدرسان متخصص و به صورت آزاد و زیر نظر شرکت مجری برگزار شد.

۶-۱-۱- کلاس آموزشی پرورش بلدرچین

کلاس آموزشی بلدرچین با حضور مربی، خانم ابراهیم زاده و با حضور ۱۲ نفر از علاقه مندان، در روز پنجشنبه سوم اسفندماه در مسجد روستا با حضور اهالی روستا که تمایل به پرورش بلدرچین دارند به یک روز تشکیل گردید. ابتدا مربی کلیات از شرایط نگهداری، مکان مناسب، نحوه تهیه غذای این پرند و درخصوص بیماری های آن مطالب مفیدی ارائه کرده و

سپس فیلم آموزشی که تمامی مراحل نگهداری را آموزش می دادند برای اهالی پخش شد . پس از پخش فیلم به سؤالاتی که شرکت کنندگان در کلاس پرسیدند پاسخ داده شد.

عکس ۲۱. دوره آموزشی پرورش بلدرچین

۲-۱-۶- کلاس آموزشی پرورش بوقلمون

در دوره آموزشی بوقلمون که مورخه ۸ اسفندماه ۹۶ برگزار گردید تعداد اهالی شرکت کننده در کلاس آموزشی ۶ نفر بودند. ابتدا افراد شرکت کننده در دوره سؤالاتی راجع به مکان نگهداری و هزینه های آماده سازی این مکان سؤالاتی پرسیدند که مربی ضمن پاسخ به این سؤالات وارد بحث نگهداری بوقلمون شده و تمام نکات مهم مربوط به پرورش بوقلمون را توضیح دادند.

عکس ۲۲. دوره آموزشی پرورش بوقلمون

۶-۱-۳- کلاس آموزشی پرورش مرغ بومی

در دوره آموزشی پرورش مرغ بومی که در ۱۳ اسفندماه و با حضور ۸ نفر از علاقه‌مندان برگزار گردید، مربی در مورد شرایط و امکانات لازم برای پرورش مرغ بومی مطالب تخصصی ارائه نمودند. همچنین نحوه نگهداری و نحوه تهیه جیره مرغ که به صورت کنسانتره تهیه می‌شود توضیحات مفصلی بیان کرده و بعد از پاسخ به پرسش‌های شرکت کنندگان در طرح، فیلم آموزشی پرورش مرغ بومی برای حضار پخش شد.

عکس ۲۳- دوره آموزشی پرورش مرغ بومی

۴-۱-۶- کارگاه آموزشی پرورش زنبور عسل

در ادامه کارگاه آموزشی، آموزش زنبور عسل برای علاقه مندان از گروه های معیشتی با حضور مدرس مربوطه آقای شهامت برگزار گردید. کارگاه مذکور در مورخه ۲۲ اردیبهشت ماه برگزار شد. از مطالب مهمی که در ارتباط با پتانسیل پرورش زنبور عسل و تولید عسل در روستای صفرقلی خان مطرح شد موضوع وجود گیاهان دارویی خودرو در مراتع اطراف روستا بود. این اطلاعات با توجه به مطالعات اولیه از روستا و تهیه نقشه منابع رویتا توسط اهالی بود که نشان از وجود پتانسیل بالای مراتع طبیعی با مساحت زیاد که مساحت قابل توجهی از زمین های روستا را به خود اختصاص داده است.

عکس ۲۴- دوره آموزشی پرورش زنبور عسل

۷- اقدامات لازم جهت تشکیل صندوق پس انداز

در بحث تشکیل صندوق و حساب پس انداز مشترک، آقایان پیشنهاد دادند که صندوق آن ها به صورت تلفیقی با صندوق خانم ها تشکیل شود از اعضای حاضر در جلسه تعدادی از خانم ها با پیشنهاد آقایان موافقت کردند به این دلیل که به نظر آن ها در صورت تلفیق شدن هر دو صندوق خانم ها و آقایان با همدیگر، مبلغ صندوق بیشتر شده و سپرده حساب هم بالا رفته و در نتیجه وام تعلق یافته هم زیاد می شود و در نتیجه بعد از مشورت تصمیم به تشکیل صندوق به صورت مشارکتی با صندوق زنان گرفتند.

در بحث طرح نویسی برای کسب و کار افراد حاضر باهم به تبادل نظرات و تجربیات پرداختند و افرادی که قبلا در کسب و کاری تجربه ای داشتند آن را با افرادی که می خواهند وارد این کسب و کار شوند به مشارکت گزاشته و به انتقال تجربیات خود می پرداختند. (از جمله یکی از افراد در مورد اینکه در پرورش مرغ بومی بخاطر اینکه مرغ ها تا حدودی پرواز می کنند و از حصار هایی که اطراف مرغ ها کشیده شده می پرند یکی از اعضا که قبلا تجربه پرورش مرغ بومی را داشت توصیه کردند که اگر بال و پر مرغ ها تا اندازه ای کوتاه شود دیگر پرواز نمی کنند)

همچنین اعضای که می خواستند کسب و کار جدیدی شروع کنند در مورد تمام نکات مربوط به آن کار از جمله امکانات اولیه ای که برای آن کسب و کار لازم است مثل سرمایه مورد نیاز، فضا، نحوه ی آماده سازی مکان، و همچنین در مورد بازار فروش و... تحقیق و بررسی کرده بودند که این موارد را در جلسه بیان نمودند (مثل بلدرچین). همچنین اعضا درخواست نمودند که از مکان هایی که برای راه اندازی کسب و کار می خواهند استفاده کنند بازدید صورت بگیرد تا نحوه آماده سازی انبارها و سوله ها به طور دقیق به آنها توضیح داده شود که برای این منظور در جلسه ی جداگانه ای که در ۱۵ اردیبهشت ماه برگزار شد، تیم شرکت به همراه مربی دوره به بازدید از مکان های روستائیان پرداختند و در ضمن در مورد نحوه تهیه غذا و کنسانتره برای پرورش مرغ بومی و بلدرچین توضیح دادند.

به منظور پیگیری تشکیل حساب مشترک برای آقایان شرکت کننده در طرح جلسه ای در مورخ ۲۶ اردیبهشت ماه با حضور اعضای گروه هایی که تصمیم به شروع شغل جدید دارند (بصورت خانوادگی) برگزار شد و در مورد تشکیل حساب مشترک برای آقایان بحث شد که آیا می خواهند بصورت مستقل اقدام به تشکیل صندوق بکنند و یا اینکه می خواهند بصورت مشترک با خانم ها (به پیشنهاد برخی از آقایانی که همسرانشان عضو صندوق زنان بودند) صندوق تشکیل شود. در این جلسه آقایان در رابطه با تشکیل صندوق به اینصورت و با این سرمایه اظهار داشتند که با سرمایه کم نمی توانند کاری انجام دهند و باید از بیرون مبلغ به صورت سرمایه به صندوق تزریق شود. که تیم کاری شرکت با باز کردن موضوع و بحث راجع به این که تا اعضا تصمیم به انجام کاری نگیرند و تازمانی که هدف خود را مشخص نکرده و به دنبال هدف خود تمام جوانب کاری خود را نسنجند نمی توانند کاری شروع کنند و جمع آوری و تزریق سرمایه هم بی فایده خواهد بود که در این رابطه بحث و بررسی شد و اهالی بعد از مشورت در رابطه با این موضوع به این نتیجه رسیدند که بصورت مشارکتی با صندوق زنان اقدام به افتتاح حساب مشترک بکنند. طبق جلسات بعدی که با مردان در مورخه های (.....) برگزار گردید اعضا موافق به تشکیل حساب مشترک با زنان نبودند و اکثریت اعضای عضو در صندوق نیز با این پیشنهاد مخالف بودند و قرار بر این شد که به صورت جداگانه صندوق تشکیل شود و بعد از بررسی این نتیجه حاصل شد که تمایلی برای تشکیل حساب از سوی مردان عضو در طرح معیشتی ندارند.

عکس ۲۵. بررسی واجدین شرایط گیرنده های وام (۵۰ میلیون ریالی) صندوق

عکس ۲۶. قرعه کشی وام های اهدایی صندوق به داوطلبان جهت شروع طرح های معیشتی

عکس ۲۷. هماهنگی با گروه های خانوادگی معیشتی گیرنده وام از صندوق زنان روستایی

عکس ۲۸- پیگیری و پرداخت اقساط وام توسط اعضای صندوق

عکس ۲۹. بررسی چگونگی تشکیل صندوق معیشتی و پیشنهاد ادغام با صندوق زنان از سوی اهالی

عکس ۳۰. همفکری با گروه های معیشتی جهت تهیه نقشه راه اولیه فعالیت ها

۸-تهیه و تدوین طرح های مشارکتی کسب و کار

برای بهره گیری از وام های اشتغال زایی که از طریق ثبت نام در سایت کارا ممکن می شد اعضای گروه با کمک تیم اجرایی و تسهیلگری شرکت توانستند طرح های اشتغال زایی در زمینه احداث و راه اندازی سایت های کسب و کار پرورش طیور (مرغ

بومی و زنبورعسل) را تهیه کنند و برای دریافت وام شروع کسب و کار در این سایت ثبت نام کردند که در صورت تایید طرح پیشنهادی از طرف سایت، اعضای ثبت نام کننده می توانند با استفاده از وام تعلق یافته به آنها کسب و کار خود را شروع نمایند.

۸-۱- بازدید از محل اجرای طرح گروه های گیرنده وام

پس از دریافت مبالغ وام ها توسط گروه های شرکت کننده در قرعه کشی (یک گروه وام ۵۰ میلیون ریالی و سه گروه وام ۱۵ میلیون ریالی)، تیم کاری شرکت به همراه کارشناس دوره های آموزشی در روستا حضور پیدا کرده و از سایت هایی که هر گروه برای محل کسب و کار خود در نظر گرفته بودند، بازدید به عمل آمد. همچنین در موقع بازدید از مکان مورد نظر برای هر گروه مشاوره و توضیحات لازم در خصوص روش ها و آماده سازی مکان و نحوه کسب درآمد از شغل مورد نظر، توضیحات لازم ارائه شد.

عنوان کسب و کار	مشاور و کارشناس
پرورش مرغ بومی	خانم ابراهیم زاده
پرورش زنبور عسل	آقای شهامت رزم
پرورش قارچ	آقای شهامت رزم و خانم حاجی زاده
ورمی کمپوست	آقای هدایتی

عکس ۳۱. برنامه ریزی شروع فعالیت های پرورش مرغ بومی و دام سبک

عکس ۳۲. بازدید از محل اجرای طرح و ارائه مشاوره به گروه های پرورش مرغ بومی

عکس ۳۳. بازدید از محل اجرای طرح و ارائه مشاوره به گروه های پرورش بلدرچین

عکس ۳۴. بازدید و ارائه مشاوره به گروه های معیشتی پس از شروع به پرورش مرغ بومی (گروه معیشتی خانواده عادل امامی)

۹- پیگیری طرح های معیشتی قابل اجرا در روستا

۹-۱- تهیه نقشه راه و جدول زمان بندی یک دوره ی تولیدی محصول با مشارکت اعضای هر گروه معیشتی
تکمیل طرح های توجیهی گروه های معیشتی کارگاهی و آماده سازی محل احداث کسب و کار به صورت خانگی و اقدام جهت خرید تجهیزات مورد نیاز برای شروع فعالیت تا انتهای شهریور ماه برای هرگروهانجام خواهد گرفت.

۹-۲- تسهیل در تامین عوامل تولید با فراهم آوردن زمینه مشارکت ارگان های مسئول یا مراکز تامین تسهیلات مالی

ثبت نام اینترنتی در سایت کارا و ثبت نام در طرح مشاغل خانگی جهاد دانشگاهی و همچنین معرفی به سامانه حمایتی خرید محصولات تولیدی مرغ بومی از طریق بسیج مهندسین کشاورزی از اهم مواردی است که در راستای تسهیل در تامین عوامل تولید انجام شده است.

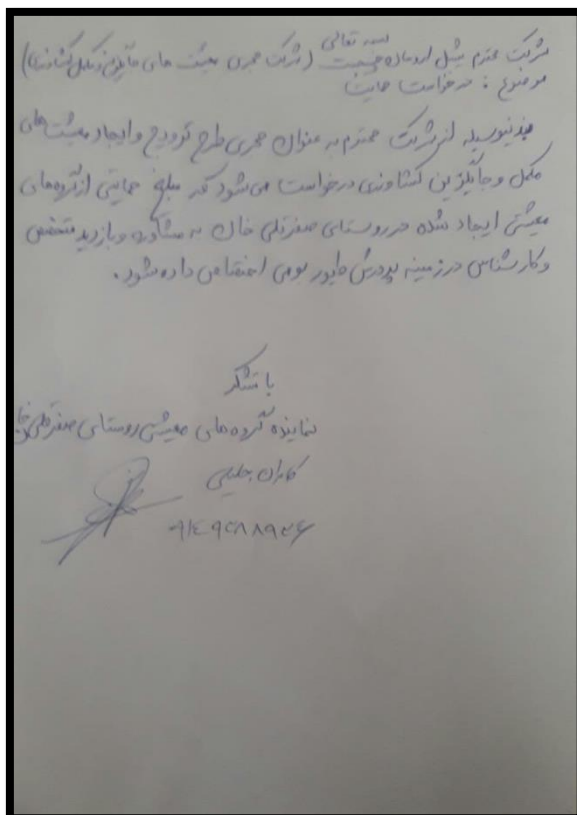
۹-۳- جلسه همفکری با گروه های معیشتی در مورد مبلغ تزریقی صندوق معیشت

این جلسه ۸ مرداد ماه و در محوطه بیرونی مسجد برگزار شد که در آن اعضای طرح در مورد تزریق مبلغ یک ملیونی برای صندوق معیشت همفکری کردند. به دلیل اینکه اعضا تمایلی برای تشکیل صندوق نداشتند در مورد هزینه مبلغ ده میلیون ریالی، قرار به همفکری با اعضای گروه شد. جلسه آخر که در شهریور ماه برگزار گردید با توافق اکثریت اهالی و با

توجه به نیاز اکثر گروه‌های معیشتی برای حمایت و پایش و مشاوره گروه معیشت‌های جایگزین ایجاد شده و نظر به این که بیشترین نیاز در مورد پرورش ماکیان بومی، می‌باشد، حمایت به صورت انعقاد تفاهم نامه‌ای با متخصصین مربوطه (دکتر دامپزشک آقای مسعود ثریا پسند) جهت پایش یکساله از واحدهای تولیدی روستا و ارائه مشاوره و توصیه‌های لازم جهت پایداری این معیشت هزینه شد.

عکس ۳۵. همفکری با گروه های معیشتی در مورد مبلغ تزریقی

۹-۴- بررسی اقدامات انجام گرفته توسط گروه های طرح معیشت

در این جلسه که در ۲۳ مرداد ماه برگزار گردید، اساسنامه و اهداف گروه آقای جلیلی که اقدام به ثبت تعاونی برای راه اندازی کسب و کار و تولید خشکبار کرده اند، بررسی شد. این گروه معیشتی ابراز کردند که جهت تهیه سرمایه برای اهداف بلند مدت خود که احداث کارگاه تولیدی و بسته بندی خشکبار و چیپس میوه می باشد، اقدام به تهیه طرح و ثبت نام در سایت کارا و همچنین اقدام به درخواست وام از سایر صندوق ها نموده اند. همچنین در برنامه های کوتاه مدت تا زمان محیا شدن وام و شروع طرح اصلی، این است که قصد دارند به صورت خانگی و در سطح کوچک برای تهیه چیپس میوه اقدام کنند تا هم کار را یاد بگیرند و هم با تمام موانع و روش های تهیه چیپس میوه و بازاریابی آن آشنا شوند.

گروه بعدی گروه آقای سعدی نژاد و امامی می باشد که می خواهند اقدام به تولید ورمی کمپوست کنند (هدف از تولید ورمی کمپوست هم فروش محصول تولیدی (در کشاورزی پایدار) و هم به عنوان ماده اولیه برای تولیدات دیگر (کرم ها جایگزین محصولات وارداتی منبع پروتئین که باعث افزایش هزینه های تولید در پرورش ماکیان و دام های سبک می شود) که از طریق خود اهالی روستا انجام می شود به کار برده خواهد شد). طرح مورد نظر برای تولید این محصول تهیه شده و ثبت نام در سایت کارا انجام شده و پیگیر مراحل دریافت وام می باشند. این گروه نیز قصد دارند تا زمان دریافت وام در سطح کوچک اقدام به تولید ورمی کمپوست برای کسب تجربه و آشنایی با مراحل مختلف کار و بازاریابی کنند تا پس از اخذ تسهیلات در سطح بزرگ اقدام به تولید کنند.

گروه بعدی گروه خانواده بابایی می باشند که در سال اول و از طریق صندوق زنان خانم سکینه بابایی مبلغ ۱۵۰۰۰۰۰۰ ریال دریافت کردند که برای خرید گوساله هزینه شد. و در سال دوم و در طرح معیشت هدف اول این گروه تولید دام بود که پس از برگزاری کارگاه های بررسی توجیه اقتصادی - زیست محیطی از آن صرف نظر کرده و اقدام به تاسیس کارگاه پرورش مرغ خانگی کردند. به علت طولانی شدن پروسه وام و شرکت مجدد در جلسات و کارگاه های توجیهی تصمیم به راه اندازی کارگاه های تولیدی زودبازده نسبت به طرح قبلی و سازگار با محیط زیست گرفته اند که در حال آماده سازی محل تولیدی و تدوین طرح توجیهی کسب و کار همزمان با احداث واحد کوچک پرورش مرغ بومی برای تأمین اقساط وام می باشند.

۵-۹- بازدید گروه جلیلی از کارگاه تولیدی دستگاه های خشک بار

بازدید از کارگاه تولیدی دستگاه های خشک بار که در مورخه ۲۸ مرداد ماه انجام گرفت اعضای گروه جلیلی که می خواهند اقدام به راه اندازی کسب و کار تولید خشکبار کنند از کارگاه تولیدی بازدید کردند و در مورد نوع دستگاهها و قیمت آنها و نحوه کارکرد آنها توضیحاتی ارائه شد و قرار شد که خانواده جلیلی بعد از بررسی و تحقیق و مشورت تصمیم خود را برای خرید دستگاه بگیرند.

عکس ۳۶. بازدید از کارگاه تولیدی دستگاه های خشک کن

۱۰- تأمین تسهیلات شروع فعالیت های معیشت جایگزین از منبع صندوق اعتبارات خرد زنان روستا

در ادامه طرح صندوق زنان روستایی، جلسه ای در مورخه ۱۱ اردیبهشت ماه برگزار گردید که چهار گروه از اعضای این صندوق در قرعه کشی وام شرکت کردند. قرعه کشی در این وام بر اساس شرایط ذیل بود: ۱. افرادی که در قرعه کشی مرحله اول (وام ۵۰۰ هزار تومانی) شرکت کرده و پیگیر آن بوده اند. ۲. شرکت در کارگاه ها و جلسات صندوق به طور منظم ۳. توانایی پرداخت اقساط وام جدید همراه با اقساط وام قبلی ۴. داشتن ضامن برای معرفی به بانک برای گرفت وام ۵. داشتن طرح پیشنهادی قابل قبول برای مبلغ وام و توجیه اقتصادی طرح .

از میان همه اعضا سه گروه واجد این شرایط بودند که گروه خانواده بابایی بر طبق قرعه کشی که درخواست خود اعضا بود ، انتخاب شدند (اعضای آن شامل سونیا بابایی، سکینه بابایی و همسرشان قباد بابایی به همراه دو فرزند پسر به نام های

یاسین بابایی و رضابابایی و عروشان پریناز بابایی (که در قرعه کشی برنده وام ۵۰ میلیون ریالی (واگذاری از محل میانگین سپرده حساب صندوق از طریق بانک) شدند. همچنین سه گروه دیگر برنده وام ۱/۵ میلیونی شدند. (که این گروه ها شامل مدینه بابایی و همسرشان یدالله ابراهیمی گروه بعدی عادل امامی و رقیه آقازاده و همچنین گروه سوم رقیه عابدینی و همسرشان بابک جلیلی بودند.) این وام ها با کارمزد ۴ درصد و با اقساط ۱۸ ماهه به گروه ها تعلق گرفت. این وام ها از محل موجودی سپرده حساب مشترک صندوق زنان به اعضا تعلق گرفت. چون اعضای صندوق زنان با مشورت اعضای خانواده خود تصمیم گرفتند که به صورت گروهی و با افراد خانواده خود کسب و کار را شروع کنند به همین دلیل افرادی که به آن ها وام تعلق گرفته بود با اعضای خانواده خود در جلسه شرکت کردند که اقدامات و نتایج فعالیت های گروه های معیشتی بصورت تکمیلی در بندهای آتی گزارش پیشرو، آمده است.

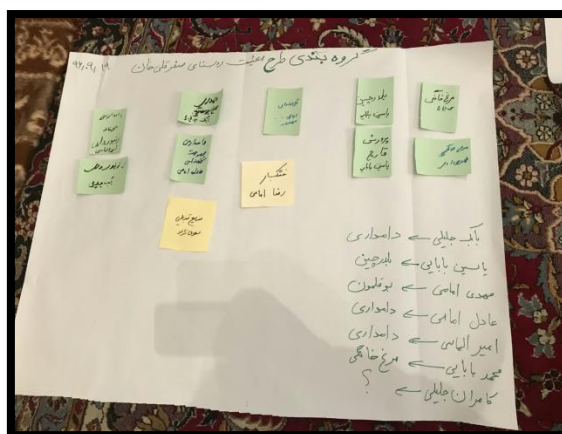
۱۱- اطلاعات گروه های معیشتی تشکیل شده در جریان پروژه

۱۱-۱- گروه معیشتی خانواده سکینه بابایی (سکینه بابایی، یاسین بابایی، قباد بابایی، رضا بابایی، پریناز

خضری)

خانم سکینه بابایی مدیر صندوق اعتبارات خرد زنان روستای صفر قلی خان می باشد که به همراه همسر و دو پسر و عروس خویش یکی از گروه های معیشتی را تشکیل دادند. اعضای فعال و پیگیر این گروه که در تمامی جلسات و کارگاه های آموزشی پروژه "ترویج و راه اندازی معیشت های جایگزین کشاورزی" شرکت کرده و بقیه اعضای گروه را گرد هم آوردند خانم سکینه بابایی و آقایان یاسین و رضا بابایی بودند. از جمله فعالیت هایی که گروه مذکور برای شروع معیشت های پایدار و جایگزین کشاورزی انجام دادند بدین شرح می باشد که ابتدا خانم سکینه بابایی با سرمایه خویش که از اولین وام صندوق (۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال) و تبدیل آن به ارزش ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال را به عنوان آورده اولیه طرح معیشت جایگزین گروه به سرمایه نقد تبدیل کرد. در دومین گام، همه اعضای خانواده (زنان و مردان) یک گروه واحد تشکیل داده و پیگیر طرح کسب و کار پایدار مشترک شدند. گام سوم، تأمین سرمایه از وام های صندوق زنان و از محل میانگین سپرده حساب مشترک صندوق (پرداخت شده از بانک و به مبلغ ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال) بود که از طریق قرعه کشی میان اعضا سهم خانم سکینه بابایی شد. گام چهارم انتخاب و بررسی موضوعات معیشتی بود که از طرح های مورد انتخاب این گروه به طرح هایی با موضوعات پرورش زنبور عسل، پرورش بلدرچین، پرورش مرغ بومی و تولیدی کیف یا بافندگی، می توان اشاره کرد. در گام پنجم دو موضوع پس از بررسی های مشترک انجام شده توسط اعضای گروه و گروه تسهیلگری و اجرایی شرکت نسبت به سایر موضوعات در الویت قرار گرفت. این دو موضوع عبارت بودند از راه اندازی کارگاه تولیدی کیف یا بافندگی و پرورش مرغ بومی. به دلیل طولانی بودن مراحل اخذ وام از بانک و همچنین پرداخت اقساط وام، اعضای گروه در مرحله اول به ایجاد واحد مرغ بومی اقدام کردند. علت این امر نیز مهیا بودن امکانات بیشتر و در دسترس تر این موضوع، امکاناتی از جمله وجود مکان، کافی بودن سرمایه نقد گروه، داشتن تجربه عملی بیشتر، زودبازده بودن و در دسترس داشتن بازار

فروش بود. بنابراین با سرمایه موجود و با توجه به اینکه باید اقساط وام را پرداخت کنند، همراه با تیم تسهیلگری و مشاورین مربوطه، آماده سازی محل ایجاد واحد پرورش مرغ بومی که انبار بدون استفاده در منزل خانواده بود را آغاز کردند. تا اتمام زمان پروژه سیمان کاری و تعمیرات محل انجام شده و پس از نصب تجهیزات لازم (فن، سیستم گرمایشی و ...) مرغ ها را خریداری خواهند نمود. طرح معیشتی دوم خانواده به نمایندگی آقای رضا بابایی در حال جمع آوری اطلاعات و فراهم کردن طرح توجیهی، امکانات لازم، مدارک لازم جهت ثبت نام وام های حمایتی می باشد. گروه اجرایی شرکت با توجه به اینکه تمامی آموزش های لازم جهت آماده سازی اعضای تیم برای انجام فعالیت های آتی ذکر شده جهت راه اندازی معیشت دوم این گروه را در زمان اجرای پروژه در اختیار اعضای گروه قرار داده است، بنابراین سایر اقدامات پس از اتمام پروژه توسط نماینده گروه انجام خواهد شد.

عکس ۳۷- تکمیل مدارک اخذ وام گروه سکینه بابایی از بانک مهر ایران

۱۱-۲- گروه معیشتی خانواده یدالله ابراهیمی

آقای یدالله ابراهیمی به همراه همسر خود خانم مدینه بابایی، واحد فروش محصولات محلی تولیدی روستا در شهر ایجاد کردند. بخشی از سرمایه این گروه از محل سود وام مرحله اول (مبلغ وام دریافتی ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و تبدیل آن به ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال) و وام مرحله سوم صندوق اعتبارات خرد زنان روستا (به مبلغ ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال) تأمین شد. مابقی سرمایه لازم جهت ایجاد کسب و کار مذکور از طریق سرمایه شخصی خانواده تأمین شد. این واحد فروش، محصولات خود را از محصولات تولیدی معیشت های ایجاد شده در روستای صفرقلی خان و سایر روستاهای اطراف تأمین می کند. از جمله دلایل و مزایای ایجاد واحد فروش محصولات، افزایش سود روستاییان مخاطب آن ها با حذف واسطه، منصرف شدن از افزایش واحد تولید دام سنگین تولید کننده های مخاطب در روستا، فروش محصولات متنوع روستایی مستقیماً به مصرف کننده اصلی، بازاریابی محصولات تولیدی معیشت های جدید ایجاد شده در روستا می باشد. لازم ه ذکر است که این گروه قبل از تشکیل گروه معیشتی قصد راه اندازی واحد پرورش دام سنگین (پرورش گاو شیری و گوشتی) را داشتند که در جریان بررسی های مشترک با گروه تسهیلمگری و اجرایی و طی شرکت در جلسات و کارگاه های آموزشی موضوع معیشت را تغییر دادند.

۱۱-۳- گروه معیشتی خانواده کامران جلیلی

آقایان کامران، بابک، داریوش، ابراهیم، اسماعیل جلیلی، همایون اصغرزاده شجاعی و رأفت علی یورینگجه، اعضای گروه دیگری از گروه های معیشتی روستای صفرقلی خان هستند. این گروه در جریان اقدامات و بررسی های لازم جهت ایجاد معیشت های پایدار و جایگزین کشاورزی به ثبت شرکت تعاونی تولیدی و تبدیل با نام محصولات "اروم آلانا چی جست" اقدام کردند. طرح پیشنهادی آن ها برای شروع کسب و کار در زمینه صنایع تولیدی خشکبار و چیپس میوه می باشد. طرح توجیهی واحد تولید و بسته بندی خشکبار و چیپس میوه در جریان اجرای پروژه به صورت مشترک با همکاری اعضای گروه و کارشناسان شرکت تدوین شده است. جهت استفاده از تسهیلات گروه و موضوع معیشت در سایت کارا و بانک کارآفرینی امید ثبت نام انجام شده است. همچنین اداره منابع طبیعی استان از سایر نهادهایی است که با همکاری تیم تسهیلمگری شرکت و نمایندگان گروه به ویژه آقای کامران جلیلی انجام شده است، می باشد. طرح آماده شده برای ارائه به اداره مذکور جهت استفاده از زمین های شامل طرح استیجاری زمین های منابع طبیعی روستا می باشد که مقدمه شروع این پیگیری از نقشه منابع تهیه شده توسط اهالی در ابتدای اجرای پروژه و موضوع مطرح شده در طرح اجرایی سال گذشته ("طرح ایجاد صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی") که پیشتر در بند ۵-۱ گزارش فوق بدان اشاره شد، آغاز شد. آقای کامران جلیلی به نمایندگی از سایر اعضای تعاونی به منظور اجرای طرح معیشتی انتخابی تعاونی تا کنون پیگیر دریافت پروانه تأسیس، پروانه کار، کارت بازرگانی و مجوز از اداره منابع طبیعی و اداره جهاد کشاورزی بوده و در دوره های مربوطه شرکت کرده است. در مورد این گروه نیز هدف اولیه در ابتدای شروع پروژه "ترویج و ایجاد معیشت های جایگزین"، ایجاد واحدهای پرورش دام سنگین (گاو شیری و گوشتی) بود.

۴-۱۱- گروه معیشتی دوستان

آقایان سعدی نژاد و محمد امامی تنها گروه غیر خانوادگی روستای صفرقلی خان می باشند. موضوع معیشتی انتخابی و بررسی شده این گروه ایجاد کارگاه تولید ورمی کمپوست و پرورش قارچ می باشد. در حال حاضر طرح توجیهی کسب و کار این گروه آماده و در سایت کارا ثبت نام شده اند. از گامهای اجرایی گروه دوستان همزمان با پیگیری وام و دریافت تسهیلات لازم، شروع به کار با امکانات موجود، تعمیر انبارها و با سرمایه شخصی از سطح کوچک تر می باشد. دلیل این امر نیز کسب تجربه، شناسایی بازار کار، کاهش ریسک های تولید بوده و تا این مرحله در حال آماده سازی انبارها برای شروع تولید قارچ دکمه ای هستند.

۵-۱۱- گروه معیشتی خانواده کامیاری

آقای عربعلی کامیاری به همراه همسر خویش خانم منیره امامی از دیگر گروه های معیشتی هستند که ابه پرورش گلهای زینتی در سطح کوچک اقدام کرده اند. محل سکونت این گروه در شهر ارومیه می باشد. منبع درآمدی این گروه سابق بر این از طریق باغ و زمین کشاورزی در روستا بوده است. با شروع به کار فرآوری میوه و پرورش گیاهان آپارتمانی از زراعت که در زمین های استیجاری روستا انجام می شد منصرف شده اند.

۶-۱۱- گروه معیشتی خانواده عادل امامی

خانم رقیه آقازاده به همراه همسر خویش آقای عادل امامی، از منبع وام مرحله سوم صندوق (به مبلغ ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال) اقدام به خریداری مرغ بومی (۵۰ قطعه) در محوطه حیاط منزل و پرورش آن کرده اند.

۷-۱۱- گروه معیشتی خانواده بابک جلیلی

خانم رقیه عابدینی به همراه همسر خویش و از منبع وام مرحله سوم صندوق (به مبلغ ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال) واحد پرورش مرغ بومی خود که سال قبل در قالب وام اول صندوق (به مبلغ ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال) آغاز کرده بودند را توسعه دادند. پس از اخذ وام دور سوم خانم عابدینی اقدام به خرید جوجه های بیشتری نسبت به سال قبل نموده است. لازم به ذکر است که منبع درآمد این خانواده علاوه بر زراعت، پرورش گاو شیری بوده است. در ابتدای پروژه آقای بابک جلیلی قصد داشتند واحد دامداری خویش را توسعه دهند. با راه اندازی واحد پرورش مرغ بومی توسط خانم عابدینی و همکاری همسرشان در این مورد، تمرکز روی توسعه واحد مرغ بومی بوده است. همچنین با توسعه واحد پرورش مرغ بومی از سهم زراعت محصولات پر آب خواه (مانند گوجه فرنگی) کاهش داده اند.

عکس ۳۸. پرورش مرغ بومی گروه خانواده بابک جلیلی

۸-۱۱- گروه معیشتی خانواده سیامک بابایی

آقای سیامک بابایی همراه با همسر خود خانم صونا بابایی و با سرمایه شخصی، واحد کوچک پرورش بوقلمون (۱۰۰ قطعه) ایجاد کرده اند. این واحد با بازسازی انبار بدون استفاده خانواده و با سرمایه شخصی انجام شده است. تغذیه بوقلمون ها تا شروع فصل سرد از گیاهان خودرو در حیاط منزل بوده و فقط فصول سرد سال از جیره آماده استفاده می شود. این خانواده نیز با شروع معیشت جدید از سهم کاشت محصولات زراعی پر آب خواه (صیفی جات و گوجه فرنگی) کاسته و قصد توسعه کسب و کار جدید به علت سوددهی بیشتر و نیاز به انرژی کمتر، دارند.

عکس ۳۹. پرورش بوقلمون گروه خانواده سیامک بابایی

۹-۱۱- گروه معیشتی خانواده محمد بابایی

آقای محمد بابایی به همراه همسر خویش خانم معصومه همتی واحد کوچک پرورش مرغ بومی (۲۰۰ قطعه) در محوطه حیاط منزل خویش ایجاد کرده اند .

جدول اطلاعات گروه های معیشتی

ردیف	نام نماینده گروه	تعداد اعضا	عنوان فعالیت معیشتی	نوع گروه	سرمایه شروع (ریال)	مرحله اجرا	وضعیت	منبع سرمایه
۱	سکینه بابایی	۵	مرغ بومی	خانوادگی	۷۵,۰۰۰,۰۰۰	آماده سازی مکان	در حال اجرا	وام صندوق زنان
۲	یدالله ابراهیم زاده	۲	واحد فروش محصولات بومی روستا	خانوادگی	۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰	اجرا شده	در حال فروش محصولات	وام صندوق زنان - آورده شخصی

۳	بابک جلیلی	۷	صنایع تبدیلی خشکبار و چیپس میوه	خانوادگی	مرحله اول ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ مرحله دوم ۱۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	تعاونی ثبت شده- مجوزات لازم اخذ شده	در حال اجرا	آورده شخصی- تسهیلات بانکی
۴	سعدی نژاد	۲	تولید قارچ دکمه ای- ورمی کمپوست	دوستان	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	در حال آماده سازی مکان	در حال اجرا	آورده شخصی
۵	کامیاری	۲	پرورش گلپای آپارتمانی	خانوادگی	۵,۰۰۰,۰۰۰	اجرا شده	در حال فروش محصولات	وام صندوق زنان
۶	امامی	۲	مرغ بومی	خانوادگی	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	مرغ ها در اثر تلافات از بین رفته اند	آماده سازی محل مناسب برای خریداری مرغ های جدید	وام صندوق زنان
۷	بابک جلیل	۲	مرغ بومی	خانوادگی	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	واحد قبلی توسعه داده شده	در حال فروش محصولات	وام صندوق زنان
۸	سیامک بابایی	۲	بوقلمون	خانوادگی	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	اجرا شده	در حال فروش محصولات	آورده شخصی
۹	محمد بابایی	۲	مرغ بومی	خانوادگی	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	اجرا شده	در حال فروش محصولات	آورده شخصی

عکس ۴۰- گروه معبشتی خانواده سکینه بابایی (آماده سازی و بازسازی مکان ایجاد واحد پرورش مرغ بومی)

عکس ۴۱- گروه معیشتی خانواده ابراهیم زاده (افتتاح واحد فروش محصولات محلی تولید شده در گروه معیشتی آقای سعدی نژاد و مهدی امامی (در حال بازسازی محل واحد تولید ورمی کومپوست و قارچ)

۱۲- بازدیدهای انجام شده از طرح

۱۲-۱- بازدید نمایندگان کارفرما، مشاورین ملی طرح

مرحله اول بازدید از شروع و روند پیشرفت طرح توسط مشاور ملی طرح خانم موسوی و نماینده دفتر حفاظت از تالابهای ایران آقای سلطانی در مورخه دوم اسفند ۹۶ از روستای صفرقلی خان انجام شد. محوریت بازدید آشنایی با اعضای داوطلب ایجاد معیشت های جایگزین و مکمل در روستا بود. در همین راستا گفتگوهایی میان بازدید کنندگان و

۲-۱۲- بازدید نمایندگان کارفرما، مشاورین ملی و ناظرین استانی طرح

گروه دومی که از محل آن‌ها بازدید شد، گروه خانواده کامران جلیلی بود. این گروه نیز مدارک تعاونی ثبت شده و سایر مدارک تهیه شده برای پیگیری کارهای موضوع معیشتی گروه خود که موضوع ایجاد واحد کارگاهی بسته بندی خشکبار و چیپس میوه بود را به ناظرین توضیح دادند. همچنین نماینده گروه آقای کامران جلیلی در ادامه صحبت‌های خویش اشاره کردند که طرح کارگاه اصلی آماده و در سایت کارا ثبت نام شده است و در مدت انتظار برای دریافت تسهیلات قصد دارند که واحد تولیدی کوچک با سرمایه شخصی آغاز کنند تا از ریسک‌های مرحله عَغازین کاسته و تجربه کافی را شناخته و بازار مربوطه را شناسایی کنند.

گروه سوم، گروه خانواده بابک جلیلی بودند که از معیشت جدید آن‌ها بازدید شد. این گروه نیز اظهار داشتند که فعالیت آغاز شده خانم عابدینی از منبع وام اول صندوق را با وام دوم صندوق توسعه داده اند. این معیشت پرورش مرغ بومی بود که سال گذشته با ۵۰ قطعه شروع شده بود و امسال با اضافه کردن ۱۵۰ قطعه دیگر توسعه داده شده است.

عکس ۴۳. بازدید از طرح‌های اجرا شده در روستای صفرقلی خان

۱۳- شرکت در کارگاه‌های آموزشی-مشورتی

۱۳-۱- کارگاه اول آموزشی- مشورتی فعالیت‌های معیشتی سازگار با حفاظت از زیست‌بوم‌های تالابی

نشست اول از کارگاه‌های آموزشی- مشورتی طرح در شهریور ماه ۱۳۹۶ و در محل سالن جلسات اداره محیط زیست استان آذربایجان غربی، شهر ارومیه و به مدت دو روز برگزار شد. در این کارگاه آقای سلطانی، خانم امجدیان، آقای قریشی، آقای پورزند به ترتیب به عنوان نماینده دفتر حفاظت از تالاب‌های ایران، مشاور ملی طرح و مدرس کارگاه، ناظرین استانی طرح و

نمایندگان شرکت های مجری طرح از دو استان آذربایجان غربی و شرقی حضورداشتند. عناوین عمده مطرح شده در کارگاه شامل معرفی گروه ها و نهادهای مجری، بررسی انواع روش های ورود به جامعه محلی و جمع آوری اطلاعات اولیه، کاربرد تکنیک های ارزیابی اجتماعی از جمله تهیه نقشه اجتماعی و منابع و تحلیل ذی نفعان پروژه بود.

۲-۱۳- کارگاه دوم آموزشی- مشورتی فعالیتهای معیشتی سازگار با حفاظت از زیست بوم های تالابی

نشست دوم از کارگاه های آموزشی- مشورتی طرح در آبان ماه ۱۳۹۶ و در محل سالن آمفی تئاتر اداره محیط زیست استان آذربایجان غربی، شهر ارومیه و به مدت یک روز برگزار شد. در این کارگاه خانم موسوی، آقای سلطانی، آقای پورزند به ترتیب به عنوان مشاور ملی طرح و مدرس کارگاه، نماینده دفتر حفاظت از تالاب های ایران، ناظرین استانی طرح و نمایندگان و شرکت های مجری طرح از دو استان آذربایجان غربی و شرقی حضورداشتند. عناوین عمده مطرح شده در کارگاه شامل آشنایی با یک دیگرو معرفی نهادهای مجریان طرح "صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی" و مجریان "طرح های معیشت های جایگزین کشاورزی"، مطرح کردن تجربه ها، چالش ها و مسایل مربوط به طرح های «صندوق زنان روستایی» و «معیشت جایگزین»، بررسی تعاریف معیشت های مکمل کشاورزی، جایگزین کشاورزی و مشاغل دوستدار محیط زیست یا مشاغل سبز، روند مطلوب معرفی و راه اندازی معیشت های سازگار با زیست بوم های تالابی، بود. نایب با

یکدیگر

۳-۱۳- کارگاه سوم آموزشی- مشورتی فعالیتهای معیشتی سازگار با حفاظت از زیست بوم های تالابی

نشست سوم از کارگاه های آموزشی- مشورتی فروردین ماه ۱۳۹۷ و در محل سالن جلسات اداره محیط زیست استان آذربایجان غربی، شهر ارومیه و به مدت دو روز برگزار شد. در این کارگاه خانم موسوی، آقای سلطانی، آقای قریشی، آقای پورزند به ترتیب به عنوان مشاور ملی طرح و مدرس کارگاه، نماینده دفتر حفاظت از تالاب های ایران، ناظرین استانی طرح و نمایندگان و شرکت های مجری طرح از دو استان آذربایجان غربی و شرقی حضورداشتند. عناوین عمده مطرح شده در کارگاه شامل: گزارش ها و عرضه داشت های سازمان های مجری طرح های معیشتی، پرسش و پاسخ سازمان های مجری ارائه دهنده، خودارزیابی پیشرفت طرح های معیشتی، عرضه نتیجه تلفیق گزارش ها و عرضه داشت های سازمان های مجری طرح های معیشتی، تحلیل دلیل بروز چالش های یاد شده و عرضه راه حل های، معرفی فرآیند ساده طراحی یک کسب و کار روستایی، گروه سازی، بررسی اجمالی تفاوت های میان کار با زنان روستایی، اعضای صندوق های خرد و مردان روستایی طرح های معیشتی سازگار با منابع آبی، بود.

۴-۱۳- کارگاه چهارم آموزشی- مشورتی فعالیتهای معیشتی سازگار با حفاظت از زیست بوم های تالابی

نشست چهارم از کارگاه های آموزشی- مشورتی طرح در شهریور ماه ۱۳۹۷ و در محل سالن جلسات اداره محیط زیست استان آذربایجان غربی، شهر ارومیه و به مدت یک روز برگزار شد. در این کارگاه خانم موسوی و امجدیان، آقایان سلطانی، قره چایی، قریشی، پورزند به ترتیب به عنوان مشاور ملی طرح و مدرس کارگاه، نماینده دفتر حفاظت از تالاب های

ایران، ناظرین استانی طرح و نمایندگان و شرکت های مجری طرح از دو استان آذربایجان غربی و شرقی حضورداشتند. عناوین عمده مطرح شده در کارگاه شامل: مفهوم و ویژگی های پایش و ارزش یابی، پایش و ارزش یابی طرح های معیشتی، شاخص های مرسوم پایش و ارزش یابی، تعیین و کاربست شاخص برای فعالیت های معیشتی سازگار با زیست بوم های تالابی، آموزش کار با دو تکنیک "ون" و "روش نظام دهی به اختلاف ها و توافق نظرها"، بود.

عکس ۴۴- کارگاه چهارم آموزشی- مشورتی فعالیت های معیشتی سازگار با حفاظت از زیست بوم های تالابی

۱۴- درس آموخته ها

- ✓ پروژه های دیربازده، پایداری تشکل های روستایی را متزلزل می کند، بهتر است در کنار آن پروژه های زودبازده نیز طراحی شود.
- ✓ آشنایی با فرهنگ، آداب و رسوم جامعه محلی، برقراری ارتباط عاطفی و فرهنگی با جامعه در پیشبرد اهداف طرح مؤثر است.
- ✓ اگر منافع شخصی افراد در پروژه ها مطرح باشد در امور برنامه ریزی، اجرا و نگهداری پروژه ها بیشتر درگیر خواهند شد حتی اگر سهمی از اجرای پروژه ها به آن ها سپرده شود.

۱۵- دستاوردهای پروژه

- ✓ ایجاد فرآیندها و ساختارهای مشارکتی
- ✓ سازمان یافتن گروه های فعال در روستا

- ✓ ظرفیت سازی جامعه محلی روستا و افزایش توانایی شناسایی مشکلات, نیازها, تعیین الویت ها و ارائه راه کارهای موجود برای حل آن ها توسط جامعه محلی
- ✓ پذیرش زنان در نهادهای تصمیم گیری روستا
- ✓ تقویت فرهنگ مشارکت مردم در پروژه های مشارکتی از جمله پروژه های زیست محیطی در منطقه
- ✓ منطقی شدن توقعات جامعه محلی از نهادهای و سازمان های دولتی
- ✓ تقویت فرهنگ بهره برداری از پتانسیل های موجود منابع طبیعی و تلاش برای دستیابی به یک الگوی مشارکتی بر حسب شرایط اجتماعی و اقتصادی منطقه
- ✓ افزایش درآمد مستقیم برای بخشی از خانوارهای روستا
- ✓ آشنایی اهالی روستا با مجموعه امکانات و پتانسیل ها و منابع موجود در روستا با ترسیم نقشه منابع و اجتماعی توسط خودشان
- ✓ تشکیل تعاونی تولید و خدماتی خانوادگی به منظور استفاده از تسهیلات مربوطه, امکان گسترش دامنه فعالیت فرمانطقه ای و ایجاد پتانسیل افزایش درآمد پایدار بدون افزایش فشار به منابع طبیعی
- ✓ تمرین عملی تدوین مشارکتی طرح های متناسب با پتانسیل ها و نیازهای جامعه محلی
- ✓ تغییر نگرش در بخشی از جامعه محلی در ارتباط بهتر با سازمان ها و ارگان های دولتی و خصوصی در پیگیری و جذب حمایت برای شروع معیشت های جدید

۱۶- پیوست

ردیف	سرپرست خانواده	تعداد فرزندان	پسران	دختران	شغل	تعداد دام	ملک شخصی	منزل شخصی	تعداد کل خانواده
۱	بابک جلیلی	۲	۱	۱	کشاورز دامدار	۵۰ عدد مرغ + ۸ عدد گاو	دارد	دارد	۴
۲	ناصر بابایی	۲	۲	-	کشاورز	-	دارد	دارد	۴
۳	نادر بابایی	۱	۱	-	آزاد	-	دارد	دارد	۳
۴	عروج بابایی	۱	-	۱	بازنشسته	-	دارد	دارد	۳

۵	محمد امامی	-	-	-	کشاورز دامدار	-	دارد	دارد	۲
۶	پرور علیزاده	-	-	-	خانه دار	-	دارد	دارد	۱
۷	دهقان امامی	۲	۱	۱	کشاورز	۱	دارد	دارد	۴
۸	سیاوش مؤید زاده	-	-	-	یازنشسته	-	دارد	دارد	۱
۹	حسن بابایی	-	-	-	بیکار (کهولت سن)	-	دارد	ندارد	۲
۱۰	امام وردی بابایی	۱	۱	-	کشاورز	-	دارد	ندارد	۳
۱۱	سیامک بابایی	۱	۱	-	کارمند	-	دارد	دارد	۳
۱۲	محمد علی امامی	-	-	-	بیکار (کهولت سن)	-	دارد	دارد	۲
۱۳	ناهیده امامی	۱	۱	-	خانه دار	-	دارد	ندارد	۲
۱۴	معراج امامی	۱	-	۱	دامدار	۱	دارد	دارد	۳
۱۵	عادل امامی	۲	۱	۱	کشاورز	۱	دارد	ندارد	۴
۱۶	قباد بابایی	۱	۱	-	بیکار (کهولت سن)	-	دارد	دارد	۳
					۳ مرغ + ۱ خروس + ۲ عدد گاو				
۱۷	رضا بابایی	۱	-	۱	آزاد	۱	دارد	ندارد	۳
۱۸	محمد بابایی	۱	-	۱	آزاد	۱	دارد	ندارد	۳
۱۹	ملکعلی	۲	۲	-	کشاورز	-	دارد	دارد	۴

	بابایی							
۲۰	مهین امامی	۱	۱	-	خانه دار	دارد	دارد	۲
۲۱	مرتضی امامی	۱	-	۱	آزاد	دارد	دارد	۳
۲۲	فاطمه خوشبخت	۱	۲	-	خانه دار	دارد	دارد	۲
۲۳	ابراهیم جلیلی	-	-	-	کشاورز	دارد	دارد	۱
۲۴	کامران جلیلی	-	-	-	کشاورز	دارد	دارد	۱
۲۵	شیوا جلیلی	-	-	-	خانه دار	دارد	دارد	۱
۲۶	احمد اصغری	۲	۱	-	کشاورز	دارد	دارد	۴
۲۷	بهمن اصغری	۱	-	۱	کشاورز	دارد	دارد	۳
۲۸	حمید اصغری	۱	-	-	کشاورز	ندارد	دارد	۳
۲۹	مجتبی اصغری	-	-	-	کشاورز	ندارد	دارد	۲
۳۰	رحیم فخیم	-	-	-	کشاورز	دارد	دارد	۱
۳۱	ناصر اصغری	۳	-	-	آزاد	دارد	دارد	۵
۳۲	یداله بابایی	۱	۱	۱	آزاد	دارد	دارد	۳

اعضای کارشناس مجری طرح		تحصیلات
هاله طارم	مدیر عامل و تسهیلگر	کارشناس ارشد زراعت
سجاد شهامت رزم	تسهیلگر و هماهنگ کننده	کارشناس علوم دامی

مژگان ایوبی	تهیه کننده مستندات و گزارشات	کارشناس ارشد خاکشناسی
شهلا حاجیزاده	آموزش جامعه محلی	کارشناس ارشد خاکشناسی
عاصمه ابراهیم زاده	آموزش جامعه محلی	کارشناس علوم دامی